

Centrum
Usług Społecznych

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI

„PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY - TARNÓW 2025”

ORAZ

**„PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA
NA LATA 2021-2023”**

W 2023 ROKU

Tarnów, marzec 2024 roku

Wstęp

„Program Wspierania Rodziny – Tarnów 2025”¹ został przyjęty uchwałą Nr LXXVIII/737/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 15 grudnia 2022 r. Jest kontynuacją założeń „Programu Wspierania Rodziny dla Miasta Tarnowa na lata 2019-2021”. Wprowadza też nowe formy pomocy rodzinom. Głównym jego celem jest rozwój sieci wsparcia dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży. Wsparcie to ma służyć poprawie jakości ich życia i przyczynić się do rozwoju rodzin, tak by żyło im się lepiej. Ma ono charakter powszechny i kompleksowy, bo dotyczy oferty pomocy adresowanej zarówno do rodzin, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i wszelkiego rodzaju kryzysy, jak i wszystkich tarnowskich rodzin, które mogą korzystać na co dzień, wybierając dla siebie działania z szerokiego wachlarza różnych form wsparcia i pomocy. Działania te mają charakter naprawczy, wspierający, integracyjny, profilaktyczny i przyczyniają się do rozwoju rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży. Są też odpowiedzią na potrzeby i problemy rodzin, które zdiagnozowane zostały w badaniach na potrzeby „Diagnozy potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych Gminy Miasta Tarnowa”².

Program zakłada monitorowanie realizacji założonych działań jeden raz w roku. Monitoring polega na zbieraniu i analizowaniu informacji od podmiotów, które realizują poszczególne zadania, co umożliwi nie tylko śledzenie podejmowanych działań, ale także ocenę ich skuteczności. Materiał uzyskany w wyniku corocznego monitoringu będzie służył do wyciągnięcia wniosków i dokonania ewaluacji Programu po upływie okresu jego realizacji. Głównym realizatorem monitoringu będzie Koordynator Programu – Centrum Usług Społecznych w Tarnowie (CUS).

Coroczne sprawozdanie z wypełnienia celu głównego i celów szczegółowych, oraz zadań podejmowanych przez podmioty zaangażowane w realizację zapisów Programu, przedstawiane będzie Radzie Miejskiej w Tarnowie do końca marca każdego roku. Obowiązek sporządzania sprawozdań z realizacji Programu wynika wprost z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1426, 1429), która stanowi, że opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy.

„Program Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023”³ został przyjęty uchwałą Nr XLVIII/413/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 25 marca 2021 r. Jest kontynuacją i rozwinięciem poprzednich dokumentów programowych o tym charakterze, obejmujących okresy trzyletnie, i stanowi wypełnienie obowiązku nałożonego przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa oraz określa kierunki działań, wskazuje priorytety i zakres działalności na rzecz rozwoju pieczy zastępczej. Jako koordynatora Programu wskazano Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Po przekształceniu na mocy Uchwały nr LIV/507/2021 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 28 października 2021 r. w sprawie przekształcenia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, utworzenia Centrum Usług Społecznych w Tarnowie oraz nadania mu statutu, zadanie znalazło się po stronie Centrum Usług Społecznych w Tarnowie.

Monitoring określony w PRPZ zakłada systematyczną analizę stopnia realizacji poszczególnych celów i zadań w oparciu o analizę wskaźnikową, z uwzględnieniem efektów wdrażanych działań. Przyjęto, że sprawozdania z realizacji PRPZ będą corocznie przedstawiane Radzie Miejskiej w Tarnowie.

Z uwagi na pokrewność problematyki sprawozdań z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025”, jak i „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023”, obejmujących okres 2023 r., zamieszczono w jednym dokumencie.

---

¹ Zwany dalej Programem.

² Diagnoza została przyjęta uchwałą Nr LXX/686/2022 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 15 września 2022 r.

³ Zwany dalej PRPZ.

1. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI „PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY – TARNÓW 2025” W 2023 ROKU

Monitoring celu głównego i celów szczegółowych oraz zadań Programu

Poniżej przedstawiona została analiza działań podejmowanych w 2023 r., których celem była skuteczna pomoc rodzinom w realizowaniu ich codziennych funkcji, jak i stworzenie skutecznego systemu pomocy dla rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wymagających wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Zestawienie, oprócz opisu zadań przewidzianych do realizacji w przyjętym Programie, zawiera również zebrane dane dotyczące wartości wskaźników osiągniętych w roku sprawozdawczym, a także wykaz realizatorów tych zadań. Pod tabelami umieszczone zostały charakterystyki działań w zakresie celów określonych w Programie i będących istotą niniejszego sprawozdania.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

Nr celu	Zadanie do realizacji	Wskaźnik	Wartość wskaźnika za 2023 r.	Realizator	
Cel główny					
Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dziećmi i młodzieżą					
Cel szczegółowy					
1.	Kształtowanie warunków sprzyjających poprawie jakości życia i rozwojowi rodzin z dziećmi, dziećmi i młodzieżą				
	1.1. Stworzenie zintegrowanego systemu koordynacji wsparcia na rzecz rodziców z dziećmi, dziećmi i młodzieżą	• Liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach wspierania na rzecz rodzin z dziećmi	413	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, organizacje pozarządowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie ⁴	
		• Liczba organizacji pozarządowych i podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego działających na rzecz rodzin z dziećmi i współpracujących z Gminą Miasta Tarnowa	11		
		• Liczba zrealizowanych programów i projektów na rzecz rodziny i dziecka, w tym tych realizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi	196		
	1.2. Organizowanie warunków umożliwiających współuczestnictwo rodzin z dziećmi, dziećmi i młodzieżą w tworzeniu oferty wsparcia adekwatnej do ich potrzeb	• Liczba przeprowadzonych ankiet wśród rodzin, dziećmi i młodzieżą nt. propozycji oferty wsparcia adekwatnej do ich potrzeb	3.227		Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, inne jednostki organizacyjne Gminy Miasta Tarnowa, organizacje pozarządowe, Poradnia
		• Liczba zorganizowanych spotkań z rodzinami, dziećmi i młodzieżą nt. stworzenia oferty wsparcia	147		

⁴ PPP.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

				Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie
1.3. Zwiększenie dostępu do informacji na temat oferty adresowanej do rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> Liczba odsłon portalu/zakładki informacyjnej o usługach dedykowanych rodzinie – www.tarnow.pl , www.cus.tarnow.pl 	2.743.525		Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych materiałów informacyjnych dla tarnowskich rodzin (plakaty, ulotki, zaproszenia, itp.) 	20.106		
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych działań promocyjnych 	198		
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych kampanii/akcji 	83		
1.4. Wspieranie rozwoju dzieci i młodzieży, w tym poprzez prowadzenie zajęć umożliwiających rozwój ich zainteresowań, uzdolnień	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano stypendia w ramach „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży” 	38		Urząd Miasta Tarnowa, inne jednostki organizacyjne Gminy Miasta Tarnowa, organizacje pozarządowe
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych zajęć pozalekcyjnych prowadzonych w placówkach oświatowo-wychowawczych, jednostkach organizacyjnych GMT, przez organizacje pozarządowe 	8.551		
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci uczestniczących w zorganizowanych zajęciach pozalekcyjnych 	8.733		
1.5. Wspieranie integracji rodziny w czasie wolnym, przybliżenie dziedzictwa kulturowego miasta	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych dla rodzin, w tym organizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi 	248		Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, instytucje kultury, organizacje pozarządowe
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych „Spacerów po Tarnowie” przez Tarnowską Organizację Turystyczną 	78		

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin odwiedzających instytucje kultury 	10.039	
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, dzieci, młodzieży odwiedzających tarnowski Pasaż Odkryć 	16.982	
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych potańcówek letnich 	10	
1.6. Wsparcie rodzin z dziećmi w zakresie ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba programów polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego skierowanych do tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży 	10	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i rodzaj grup populacyjnych objętych działaniami programów polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego 	2	
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży, objętych działaniami programów polityki zdrowotnej i zadań z zakresu zdrowia publicznego 	1.115 , (w tym 562 dzieci i 553 dorosłych)	
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba organizacji pozarządowych działających na rzecz ochrony zdrowia we współpracy z lokalnym samorządem 	5	
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba podmiotów leczniczych, realizujących programy polityki zdrowotnej i zadania z zakresu zdrowia publicznego we współpracy z lokalnym samorządem dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży 	13	
1.7. Wsparcie rodzin z dziećmi w rozwoju ich kompetencji wychowawczych, w tworzeniu i poszerzaniu sieci wsparcia społecznego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych warsztatów/szkoleń dla rodziców, dzieci i młodzieży wzmacniających kompetencje wychowawcze 	1.087	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, Komenda Miejska Policji w Tarnowie, Straż Miejska w Tarnowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, organizacje pozarządowe
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodziców, dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach/szkoleniach 	24.436	
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba wydanych broszur, ulotek z ofertą sieci wsparcia społecznego 	6.861	

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

		<ul style="list-style-type: none"> Liczba warsztatowych spotkań z pedagogami szkolnymi i nauczycielami specjalistami 	514	
1.8. Tworzenie pozytywnego wizerunku rodziny z dzieckiem, w tym rodziny wielodzietnej poprzez prowadzenie działań profilaktycznych, wspierających oraz kampanii społecznych		<ul style="list-style-type: none"> Liczba konferencji, seminariów, debat i warsztatów służących podnoszeniu wiedzy, umiejętności oraz wymianie informacji i doświadczeń pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz tarnowskich rodzin 	139	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, inne jednostki organizacyjne Gminy Miasta Tarnowa, instytucje kultury, organizacje pozarządowe
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych pikników rodzinnych/impres plenerowych dla rodzin z dziećmi 	88	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych i wspierających rodziny 	391	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników konferencji, seminariów, debat, warsztatów, pikników itp. 	42.026	
1.9. Zapewnienie wysokiej jakości kształcenia w tarnowskich placówkach edukacyjnych		<ul style="list-style-type: none"> Liczba przygotowanych miejsc w przedszkolach i szkołach 	20.651	Urząd Miasta Tarnowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna ⁵ , Pałac Młodzieży w Tarnowie
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba otwartych oddziałów szkolnych i przedszkolnych 	888	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba doradców zawodowych w szkołach, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej i w Pałacu Młodzieży 	0,75 etatu + 762,20 godzin zajęć z zakresu doradztwa zawodowego realizowanego zgodnie z ramowymi planami nauczania	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczniów korzystających z porad Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz 	3.307	

⁵ SPPT.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

		Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno- Terapeutycznej		
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba nauczycieli w Tarnowie, w tym mianowanych i dyplomowanych (% wszystkich nauczycieli) 	2.853 , w tym mianowanych i dyplomowanych 2.382 (83,49%)	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba niepełnosprawnych osób korzystających z dowozu do szkoły 	199	
	1.10. Kształcenie dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba oddziałów integracyjnych lub oddziałów specjalnych 	116 Integracyjnych – 49 , specjalnych – 5 , oddziały specjalne w szkołach specjalnych: SOSW ⁶ – 41 oddziałów, ZSSdNiSS ⁷ – 21 oddziałów	Urząd Miasta Tarnowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci/uczniów niepełnosprawnych w oddziałach integracyjnych lub specjalnych 	408 w oddziałach integracyjnych – 125 , szkoły specjalne (włącznie oddziały specjalne) – ZSSdNiSS – 71 uczniów, SOSW – 212 uczniów	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne orzeczeń o potrzebie nauczania indywidualnego, 	161	

⁶ Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowie, ul. Tadeusza Romanowicza 9.

⁷ Zespół Szkół Specjalnych dla Nieśłyszących i Słabo Słyszących w Tarnowie, ul. Norberta Lippóczy'ego 4a.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

		w tym indywidualnego, obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego		
		• Liczba uczniów objętych indywidualnym tokiem i programem nauczania	4	
		• Liczba wydanych orzeczeń i opinii przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną i Specjalistyczną Poradnię Profilaktyczno-Terapeutyczną	1.481	
		• Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą psychologiczno-pedagogiczną w danym roku szkolnym	13.075	
		• Liczba dzieci objętych wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka	78	
	1.11. Wsparcie rodziców w organizowaniu opieki nad dzieckiem	• Liczba miejsc w żłobkach prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa/niepubliczne podmioty	644 (w tym żłobki publiczne 475 , niepubliczne 169)	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, organizacje pozarządowe, niepubliczne podmioty prowadzące żłobki
		• Liczba dzieci w żłobkach	568	
		• Liczba funkcjonujących placówek wsparcia dziennego, liczba miejsc w tych placówkach	4 placówki, 261 miejsc	
		• Liczba dzieci objętych wsparciem placówki wsparcia dziennego	361	

Cel szczegółowy 1. - „Kształtowanie warunków sprzyjających poprawie jakości życia i rozwojowi rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży” - był realizowany m.in. przez usługi dedykowane dzieciom i młodzieży oraz rodzinom w ramach „Programu Usług Społecznych dla mieszkańców Gminy Miasta Tarnowa na lata 2022-2023”. Usługi te miały za zadanie przyczynić się do lepszego rozwoju rodzin, do poprawy ich codziennego funkcjonowania, by w ten sposób udzielić im wsparcia. Z 18 rodzajów usług skorzystało w 2023 r. 450 osób. Każda z nich miała możliwość skorzystania z nieograniczonej ilości działań, co w skali minionego roku dało liczbę ponad 600 zakończonych usług społecznych. W 2023 r. realizowano następujące usługi dla rodzin, dzieci i młodzieży: indywidualne poradnictwo psychologiczne dla osób dorosłych, dzieci i młodzieży, grupowa terapia psychologiczna dla dzieci i młodzieży, wsparcie specjalistyczne dla dzieci i młodzieży, warsztaty profilaktyczne z zakresu uzależnień od środków psychoaktywnych, warsztaty profilaktyczne z zakresu zapobiegania różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży, zajęcia sportowo-rekreacyjne dla dzieci i młodzieży, w tym taneczne, zajęcia edukacyjno-artystyczne dla dzieci i młodzieży w tym sensoplastyczne, usługi rehabilitacji ruchowej „Zdrowy Kręgosłup”, w tym ruchowe z technikami oddechowymi i obniżającymi stres, usługi poradnictwa logopedyczno-fizjoterapeutycznego, usługi dogoterapii oraz hipoterapii dla dzieci i młodzieży, usługi poradnictwa dietetycznego - w tym dla dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz grupy wsparcia dla rodziców/opiekunów dzieci niepełnosprawnych.

W strukturze CUS działa organizator społeczności lokalnej. W ramach organizowania społeczności lokalnej na rzecz tarnowskich rodzin, dzieci i młodzieży zorganizowano szereg działań wspierających z zakresu aktywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży. Odbywały się pikniki, warsztaty, zajęcia plastyczne. Wydarzenia miały za zadanie również integrację międzypokoleniową podczas wspólnych zabaw. W działaniach brali udział nie tylko rodzice z dziećmi, ale również seniorzy.

Rozwojowi rodzin na co dzień sprzyjały placówki oświatowe, które wspierały rodziny poprzez bogatą ofertę wsparcia adresowaną do dzieci i młodzieży. Tym samym rodzice byli odciążeni w opiece nad dziećmi. Wsparcie w zakresie edukacji realizowane było na wielu płaszczyznach. Różnorodna oferta edukacyjna dawała uczniom o różnych możliwościach intelektualnych i psychofizycznych szansę znalezienia odpowiedniej szkoły. Wielość szkół oraz wysoka jakość podejmowanych przez nie działań, w tym w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wpływały na wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci pochodzących z różnych środowisk oraz wymagających kształcenia specjalnego. Gmina Miasta Tarnowa⁸ w roku szkolnym 2022/2023 była organem prowadzącym dla 64 szkół i placówek oświatowych. Wśród placówek oświatowych prowadzonych przez Gminę były: 24 przedszkola publiczne, 14 szkół podstawowych, 7 liceów ogólnokształcących, 11 zespołów szkół, 3 szkoły specjalne i 5 pozostałych placówek (Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna, Bursa Międzyszkolna, Pałac Młodzieży oraz Centrum Kształcenia Zawodowego). W roku szkolnym 2022/2023 w tarnowskich szkołach uczyło się 20.049 uczniów, a do przedszkoli uczęszczało 3.009 dzieci (łącznie: 23.058 dzieci i młodzieży). Zatrudnionych było 2.869 nauczycieli, którzy pomagali dzieciom i młodzieży w zdobywaniu wiedzy i rozwijaniu swoich talentów. Placówki oświatowe, dysponując obiektami wraz z wyposażeniem, prowadziły działalność edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą. Podejmowane były działania inwestycyjne mające na celu podwyższanie jakości bazy edukacyjnej i dostosowanie do potrzeb dzieci i uczniów niepełnosprawnych. Z uwagi na rosnącą liczbę diagnozowanych dzieci potrzebujących specjalistycznej pomocy w Tarnowie w 2023 r. działały trzy Zespoły Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka (WWR): w Przedszkolu Publicznym Nr 18 z Oddziałami Integracyjnymi w Tarnowie, w Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej oraz w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Eugenii Gierat. W roku szkolnym 2022/2023 r. na specjalistyczne zajęcia w ramach WWR (od chwili wykrycia niepełnosprawności do podjęcia

---

⁸ Zwana dalej GMT.

nauki w szkole) uczęszczało 78 dzieci. Oprócz publicznych przedszkoli, szkół i placówek oświatowych, których organem prowadzącym była GMT, na terenie miasta działało także 66 niepublicznych szkół i placówek, w tym 24 przedszkola oraz 1 niepubliczny oddział przedszkolny zorganizowany w szkole podstawowej, do których uczęszcza średniomiesięcznie 1.277 dzieci. Z niepublicznych szkół podstawowych i ponadpodstawowych (32 jednostki) oraz niepublicznych placówek wsparcia (3 poradnie, 4 bursy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii oraz Ośrodek Rewalidacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy) korzystało średniomiesięcznie 4.339 uczniów.

Dzieci i młodzież miały możliwość korzystania również z wielu zajęć pozalekcyjnych prowadzonych przez placówki oświatowo-wychowawcze, jednostki organizacyjne GMT, jak również przez organizacje pozarządowe. Dawało im to możliwość rozwijania swoich zainteresowań i pasji oraz zdobywania wiedzy i podnoszenia swoich stopni w nauce. Bogatą ofertę wsparcia dla dzieci i młodzieży oferował w 2023 r. Pałac Młodzieży. To placówka pracująca w systemie edukacji narodowej. Jest interdyscyplinarnym centrum oświatowo-kulturalnym dzieci i młodzieży. Specyfiką tej placówki było w roku sprawozdawczym przenikanie i uzupełnianie działalności politechnicznej, artystycznej, naukowej i sportowej, co dawało szansę na pełny, nieskrępowany rozwój młodego człowieka. Pałac Młodzieży był miejscem niekonwencjonalnych przedsięwzięć rozwijających talenty i zainteresowania. Bardzo szeroka formuła programowa, otwarcie na dokonujące się zmiany i aktualne potrzeby powodowały, że była to placówka w pełni żywa i użyteczna, spełniająca oczekiwania dzieci i młodzieży. Placówka była organizatorem imprez o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Z oferty stałej 49 pracowni korzystało przez cały rok szkolny ponad 2.000 dzieci i młodzieży.

W rozwoju dzieciom i młodzieży pomagały na co dzień również placówki wsparcia dziennego. Na terenie Tarnowa w 2023 r. funkcjonowały dwie takie placówki w formie specjalistycznej prowadzone przez: Stowarzyszenie Siemacha i Katolickie Centrum Edukacji KANA oraz „Akademia Aktywności” funkcjonująca w strukturze CUS, a także placówka MobilEduPark. Placówki w formie specjalistycznej realizowały zadanie publiczne pod nazwą: „Prowadzenie placówki wsparcia dziennego w formie specjalistycznej” dla dzieci i młodzieży z miasta Tarnowa. Przyznana kwota dotacji z budżetu GMT za 2023 r. wynosiła 754.800 zł. Placówki działały we wszystkie dni robocze, również w okresie wakacji i ferii zimowych. Oferta skierowana była przede wszystkim do dzieci z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, z rodzin dysfunkcyjnych, zagrożonych niedostosowaniem społecznym, z niepowodzeniami edukacyjnymi i ze specjalnymi potrzebami. Placówki zapewniały zajęcia terapeutyczne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne i logopedyczne. Realizowały indywidualny program korekcyjny, psychokorekcyjny, psychoprofilaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię. Organizowano dzieciom wyjścia do kina, na basen, zapewniono rozwój zainteresowań m.in. naukę szycia na maszynie, budowanie z klocków lego, naukę gry na gitarze, warsztaty stolarskie i kosmetyczne. Wychowankowie mieli zapewnioną opiekę, liczne gry i zabawy. Każdy z wychowanków otrzymywał wyżywienie w postaci co najmniej jednego posiłku dziennie dostosowanego do pory dnia i czasu przebywania w placówce. Zgodnie z umową realizowano program profilaktyczny w zakresie zachowań przemocowych i aspołecznych oraz uzależnień od środków psychoaktywnych, w tym w szczególności przeciwdziałania alkoholizmowi. Placówki prowadziły dokumentację dla każdego dziecka uczęszczającego na organizowane zajęcia, a także współpracowały z rodzicami/opiekunami dziecka, CUS w Tarnowie i innymi podmiotami, do zadań których należy podejmowanie działań na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.

„Akademia Aktywności” oferowała wsparcie dzieciom w wieku od 6 do 18 lat. Placówka ma charakter opiekuńczo-podwórkowy. W ramach opiekuńczej formy zapewniała opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zajęcia plastyczne, muzyczne, komputerowe, zabawę i zajęcia sportowe oraz wspierała rozwój zainteresowań dzieci. Zorganizowane zostały imprezy okolicznościowe kształtujące świadomość kulturową, wyjścia do kina i na atrakcje sportowe, wycieczki. W formie podwórkowej zapewniała realizację zajęć animacyjnych i socjoterapeutycznych. Placówka pomagała w sytuacjach kryzysowych, problemach szkolnych, rodzinnych, osobistych dziecka. W 2023 r. organizowane były spotkania

międzypokoleniowe z Klubem Seniora. W ramach współpracy między placówkami zostały zorganizowane spotkania z dziećmi z Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Słoneczny Dom” w Tarnowie. Nawiązana została także współpraca z Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy w Tarnowie. Dzięki niej zostały przeprowadzone dwa spotkania warsztatowe dla dzieci. Na bieżąco odbywały się rozmowy wspierające z podopiecznymi oraz ich opiekunami. Zapewniono każdemu z wychowanków wyżywienie w postaci co najmniej jednego posiłku dziennie. Praca wychowawcza realizowana była według założeń rocznego planu dydaktyczno-wychowawczego. Źródłem finansowania placówki były środki pochodzące z budżetu GMT. Łączna kwota funkcjonowania placówki w 2023 r. wyniosła 171.432,98 zł.

Placówka MobilEduPark prowadzona była przez Kongregację Oratorium św. Filipa Neri w Tarnowie. Źródłem finansowania były środki własne Kongregacji. Prowadzona była w formie podwórkowej. W ramach placówki opieką objęte były dzieci i młodzież z Tarnowa w wieku 6 – 18 lat, a także ich rodziny. Oferowane wsparcie było adekwatne do zdiagnozowanych przyczyn wykluczenia, takich jak: trudna sytuacja życiowa wynikająca z niepełnosprawności (zarówno tej przeżywanej przez dziecko, jak i przeżywanej w rodzinie), trudności jakie dotykały rodzinę z powodu występującego w rodzinie bezrobocia, sieroctwa i euro-sieroctwa, trudności wychowawczych i adaptacyjnych, materialnych czy spowodowanych uzależnieniami.

Podczas wakacji tarnowskie rodziny brały udział w odkrywaniu ciekawostek miasta i okolicy podczas „Spacerków po Tarnowie i regionie”. Była to okazja do tego, by poznać historie zarówno średniowiecznej starówki, jak i słynnych tarnowian – hetmana Jana Tarnowskiego, Jana Szczepanika, Tadeusza Tertila czy generała Józefa Bema. Nie zabrakło też zwiedzania gotyckiej Bazyliki katedralnej i fascynujących historii znanych tarnowskich rodów: Tarnowskich i Ostrogskich, których pomniki znajdują się w bazylice. Można było też usłyszeć fakty o losach tarnowskich Żydów podczas II wojny światowej i pierwszego transportu więźniów politycznych do hitlerowskiego obozu zagłady KL Auschwitz. Podczas zwiedzania regionu rodziny odwiedziły unikatową w Polsce i na świecie malowaną wieś – Zalipie, a także Skamieniałe Miasto w Ciężkowicach, Czchów i wzgórze zamkowe oraz Iwkową, Ryglice i Tuchów.

O poprawę jakości życia, samopoczucia i zdrowia rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży dbały publiczne i niepubliczne podmioty lecznicze oraz lekarze i pielęgniarki działający w ramach indywidualnych i grupowych praktyk zawodów medycznych. Na terenie miasta Tarnowa w 2023 r. funkcjonowało łącznie 115 podmiotów wykonujących działalność leczniczą, w tym 3, dla których GMT była organem założycielskim. Miasto Tarnów realizowało zadania o charakterze specjalistycznych terapii rehabilitacyjnych oraz profilaktyczno-edukacyjnych skierowanych do wybranych grup społecznych mieszkańców Tarnowa. Realizowane zadania stanowiły uzupełnienie dla świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych. Szczególnie ważną inicjatywą z punktu widzenia rodziny była realizacja zadań obejmujących swymi działaniami dzieci i młodzież.

Miasto Tarnów w 2023 r. brało udział w realizacji programu „Bezpieczni, bo zaszczepieni – Program polityki zdrowotnej dotyczący profilaktyki zakażeń meningokokowych w Małopolsce na lata 2020-2027”. Program opracowany został na zlecenie Województwa Małopolskiego, a jego wykonanie odbywało się we współpracy z powiatami. Meningokoki to bakterie będące najczęstszą przyczyną zapalenia opon mózgowo-rdzeniowych lub sepsy określanych wspólnie jako inwazyjna choroba meningokokowa. Zachorowanie na nią jest obarczone dużym ryzykiem powikłań i wysoką śmiertelnością, dlatego istotne znaczenie mają szczepienia ochronne będące najlepszą formą profilaktyki. W 2023 r. na realizację szczepień ochronnych przeciwko zakażeniom meningokokowym na terenie Tarnowa przeznaczono kwotę 54.229,95 zł, z czego 34.229,96 zł to środki z budżetu GMT, natomiast 19.999,99 zł pochodziło z dotacji Samorządu Województwa Małopolskiego. W wyniku przeprowadzonego postępowania konkursowego wyłoniono jako realizatorów szczepień 6 podmiotów leczniczych. W ramach programu zaszczepiono 131 dzieci i podano łącznie 147 dawek szczepionki.

W 2023 r. realizowany był dla mieszkańców Tarnowa program polityki zdrowotnej leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego. Niepłodność jest zaburzeniem, które spotyka coraz większą liczbę par. Problemy z niepłodnością dotycząc młodych ludzi w okresie ich największej aktywności, wywierają silnie negatywny wpływ na funkcjonowanie rodziny, stan emocjonalny pary, jej funkcjonowanie społeczne i zawodowe. Niepłodność stanowi również istotny czynnik wpływający na stan demograficzny i wskaźniki makroekonomiczne kraju. Ze względu na globalny rozmiar problemu Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zalicza obecnie niepłodność do chorób cywilizacyjnych. Rada Miejska w Tarnowie, uchwałą nr LIX/573/2022 z dnia 27 stycznia 2022 r., przyjęła program polityki zdrowotnej leczenia niepłodności metodą zapłodnienia pozaustrojowego dla mieszkańców GMT. Celem głównym programu jest obniżenie wskaźnika bezdzietności wśród mieszkańców Tarnowa poprzez zapewnienie dostępu do leczenia niepłodności metodami zapłodnienia pozaustrojowego zgodnie z aktualną wiedzą medyczną, obowiązującymi przepisami prawa oraz określonymi standardami postępowania i procedurami medycznymi. W 2023 r. do programu zostało zakwalifikowanych 16 par. W roku sprawozdawczym urodziło się pięcioro dzieci, a na realizację programu wydatkowano środki GMT w łącznej wysokości 69.996 zł. Od 2022 r. w programie udział wzięło 21 par. Całkowita kwota poniesionych wydatków wyniosła 84.996 zł.

W 2023 r. kontynuowano realizację zadania z zakresu zdrowia publicznego pod nazwą „Zdrowi My! – Mama i ja” skierowanego do kobiet ciężarnych, po porodzie, kobiet planujących ciążę, kobiet po stracie dziecka oraz kobiet wychowujących małe dzieci. Przedmiotem zadania było:

- prowadzenie działań wspierających rodzicielstwo przez prowadzenie grup wsparcia dla kobiet w ciąży i po porodzie - lub dla obojga rodziców - prowadzenie grup wsparcia dla kobiet w ciąży i po porodzie w przypadku tzw. samotnego macierzyństwa, wsparcie psychologiczne - indywidualne i grupowe - dla kobiet po poronieniach lub stracie dziecka, psychoterapia okołoporodowa, pomoc w tzw. kryzysach w macierzyństwie, prowadzenie grupy wsparcia dla rodziców i opiekunów dzieci niepełnosprawnych;
- prowadzenie działań przygotowujących do roli „mamy” przez prowadzenie warsztatów w zakresie pozyskania umiejętności wykonywania zabiegów pielęgnacyjno-higienicznych u noworodków i niemowląt, warsztatów karmienia piersią, zajęć edukacyjnych w zakresie właściwego odżywiania, profilaktyki i higieny jamy ustnej u kobiet w ciąży i małych dzieci;
- prowadzenie działań aktywizujących i zajęć poprawiających sprawność fizyczną u kobiet w ciąży i po porodzie;
- prowadzenie edukacji zdrowotnej promującej właściwe nawyki żywieniowe u kobiet w okresie prokreacyjnym (w ciąży i po porodzie);
- prowadzenie działań aktywizujących i kompensacyjnych dla dzieci w postaci organizacji zajęć grupowych, przeciwdziałanie zaburzeniom rozwojowym, prowadzenie działań kompensacyjnych dla dzieci w formie indywidualnych konsultacji z fizjoterapeutą, logopedą/neurologopedą;
- prowadzenia działań dla rodziców i dzieci ze szczególnymi potrzebami (np. niepełnosprawność intelektualna, ruchowa oraz inne formy deficytów zdrowotnych).

Zadanie realizowane było w okresie od 30 listopada 2022 r. do 30 czerwca 2023 r. przez wyłonionego w drodze postępowania konkursowego realizatora, którym była Spółdzielnia Socjalna BioVitaMed. Zadanie w całości finansowane było ze środków pochodzących z Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz z budżetu państwa. Koszt realizacji zadania w 2023 r. wyniósł 97.750,11 zł. Łącznie z zajęć skorzystało 298 osób, w tym 115 dzieci i 183 osoby dorosłe.

Od 30 czerwca 2023 r. w ramach Budżetu Obywatelskiego GMT Fundacja „Zielona Przystań” realizowała zadanie pod nazwą „Prowadzenie Klubu Zdrowej Mamy i Dziecka” stanowiące kontynuację i jednocześnie rozwinięcie działań realizowanych w ramach opisanego powyżej zadania. Zadanie realizowane będzie do 30 czerwca 2024 r. ze środków pochodzących z budżetu obywatelskiego GMT. W 2023 r. na realizację zadania wydatkowano kwotę 99.908,21 zł. Z działań w ramach zadania skorzystało 255 osób, w tym 154 dzieci oraz 101 osób dorosłych.

W 2023 r. w ramach działań z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, przy współpracy z Mościckim Centrum Medycznym, zrealizowane zostało zadanie pn. „Biały Tydzień – edukacja zdrowotna i kształtowanie zachowań prozdrowotnych wśród mieszkańców Tarnowa”. Akcja skierowana było zarówno do dzieci, jak i dorosłych, w tym seniorów. W ramach zadania przeprowadzono:

- spotkania grupowe, edukacyjne dotyczące zagadnień prawidłowego odżywiania osób dorosłych (w tym seniorów), właściwych zasad żywienia, roli dietoterapii w chorobach zależnych od żywienia oraz chorobach cywilizacyjnych;
- grupowe zajęcia edukacyjne dla uczniów, rodziców i nauczycieli tarnowskich przedszkoli i szkół dotyczących profilaktyki wad postawy u dzieci i młodzieży;
- indywidualne konsultacje dietetyczne dla osób dorosłych (w tym seniorów);
- indywidualne konsultacje fizjoterapeutyczne dla dzieci (od 3. roku życia) i ich rodziców.

Zadanie realizowane było od 19 do 29 września 2023 r. Na jego realizację wydatkowano kwotę w wysokości 14.996,44 zł w ramach budżetu GMT z puli przekazanej do dyspozycji Rady Osiedla nr 8 „Mościce”. Działaniami w ramach zadania objęto łącznie 297 osób, w tym 112 dzieci.

W kształtowaniu warunków sprzyjających poprawie jakości życia i rozwojowi rodzin służyło również organizowanie imprez o charakterze kulturalnym, integracyjnym i świątecznym. Wśród nich była m.in. organizacja Oplatka Maltańskiego. To ogólnopolska akcja organizowana od 21 lat przez Zakon Maltański przy współpracy z lokalnymi ośrodkami pomocy społecznej. Celem oplatka było ofiarowanie psychicznego i materialnego wsparcia potrzebującym rodzinom, osobom samotnym i niepełnosprawnym w okresie Świąt Bożego Narodzenia. Spotkanie odbyło się po raz 11. i zgromadziło 70 osób, które wymagały pomocy i wsparcia w trudnym dla nich okresie świątecznym.

Inną formą pomocy była realizacja programu „Asystent rodziny w 2023 r.” Jego celem była pomoc w realizacji zadań wykonywanych przez asystentów rodziny, w tym również zadań, o których mowa w art. 8 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. Program dotyczył dofinansowania kosztów zatrudnienia oraz dodatków do wynagrodzenia asystentów rodziny. Kwota projektu wyniosła 67.924,12 zł, w tym budżet GMT 16.689,26 zł, środki budżetu państwa 51.234,86 zł.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

Nr celu	Zadanie do realizacji	Wskaźnik	Wartość wskaźnika za 2023 r.	Realizator
Cel główny				
Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży				
Cel szczegółowy				
2.	Rozwój kompleksowego wsparcia dla rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego			
	2.1. Objęcie tarnowskich rodzin wsparciem pracownika socjalnego poprzez realizację pracy socjalnej	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających z pomocy w formie pracy socjalnej 	136	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	2.2. Realizacja projektów socjalnych na rzecz rodzin z dziećmi, w tym rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	<ul style="list-style-type: none"> Liczba projektów socjalnych 	4	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin biorących udział w projektach socjalnych 	117	
	2.3. Świadczenie wsparcia w formie asystenta rodziny (AS)	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin objętych wsparciem AS 	93	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób w rodzinach objętych AS 	311	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem AS 	194	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba zatrudnionych asystentów rodziny 	5	
		<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin objętych wsparciem AS w ramach ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. 	3	

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

2.4. Zwiększanie dostępności różnych form specjalistycznego wsparcia dla rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, które korzystają z poradnictwa specjalistycznego w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie i poza nim (psychologiczne, pedagogiczne, zdrowotne, z doradcą zawodowym, prawne) 	983	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, organizacje pozarządowe
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci objętych wsparciem psychologiczno-pedagogicznym 	5.247	
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób uczestniczących w psychoterapii indywidualnej oraz terapii rodzin 	1.798	
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci korzystających z terapii pedagogicznej 	1.247	
2.5. Organizowanie grup wsparcia i samopomocowych dla rodzin dysfunkcyjnych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji	<ul style="list-style-type: none"> Liczba prowadzonych grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin dysfunkcyjnych 	2	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej (TOIKiWODPD) ⁹
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin dysfunkcyjnych 	31	
2.6. Organizowanie usług dla rodzin z dziećmi w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych 	417 , w tym 409 – usługi opiekuńcze, 8 – specjalistyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, w których wychowują się dzieci, korzystających z usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych 	0	

⁹ Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej zmienił nazwę z dniem w 22.06.2023 r. w wyniku zmiany ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wcześniej placówka nazywała się Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

2.7. Udzielanie wsparcia rodzinom dotkniętym problemem uzależnień oraz zjawiskiem przemocy	<ul style="list-style-type: none"> Liczba ośrodków udzielających wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie 	6	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób, które skorzystały ze wsparcia Tarnowskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej 	1.403	
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, osób, dotkniętych problemem alkoholowym, narkomanii i przemocy w rodzinie, którym udzielono poradnictwa specjalistycznego 	589	
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba założonych „Niebieskich kart” 	271	
2.8. Prowadzenie działań profilaktycznych w formie programów, szkoleń, wykładów skierowanych do dzieci, młodzieży i pracowników placówek oświatowych z obszaru profilaktyki uzależnień	<ul style="list-style-type: none"> Liczba programów profilaktycznych zrealizowanych wśród uczniów, rodziców i pracowników placówek oświatowych 	195	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Komenda Miejska Policji w Tarnowie, Straż Miejska w Tarnowie, Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (MKRPA) w Tarnowie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży biorących udział w programach profilaktycznych 	29.246	
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba pracowników oświaty biorących udział w programach profilaktycznych 	1.714	
2.9. Objęcie rodzin wsparciem poprzez zapewnienie lokali mieszkalnych będących w zasobach Gminy Miasta Tarnowa	<ul style="list-style-type: none"> Liczba lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa 	2.523	Urząd Miasta Tarnowa, Miejski Zarząd Budynków w Tarnowie
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym zapewniono lokal z mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa 	73	
2.10. Udzielanie przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pomocy	<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób bezrobotnych zamieszkałych na terenie miasta Tarnowa, które uczestniczyły 	15.077 , w tym	Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

<p>w znalezieniu pracy bezrobotnym członkom rodzin poprzez pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe i informację zawodową, pomoc w aktywnym poszukiwaniu pracy, organizowanie szkoleń, przygotowania zawodowego dorosłych i stażu, robót publicznych, prac interwencyjnych i zatrudnienia socjalnego</p>	<p>w działaniach realizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc świadczona w ramach pośrednictwa pracy. 9.405 2. Pomoc w zakresie poradnictwa zawodowego. 1.831 3. Objęcie osób aktywnymi formami wsparcia. 545 4. Realizacja programów wewnętrznych PUP. 709 5. Realizacja lub udział w przedsięwzięciach o zasięgu regionalnym, krajowym, a także międzynarodowym. 1.365 6. Organizacja ośrodka doradczego. 79 7. Wykorzystanie Systemu Video CV 3 8. Rozwój przedsiębiorczości oraz przygotowanie do wejścia na rynek pracy uczniów (uczestników WTZ). 29 9. Realizacja projektu pilotażowego „Pracuj zdalnie”. 8 		
<p>2.11. Objęcie mieszkańców Miasta Tarnowa bezpłatną pomocą prawną zgodnie z Ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i poradnictwa obywatelskiego organizowanej przez Gminę Miasta Tarnowa 4 		<p>Urząd Miasta Tarnowa</p>
	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, które skorzystały z pomocy prawnej 2.288 		

Zadania realizowane w 2023 r. przez Centrum Usług Społecznych w Tarnowie na rzecz tarnowskich rodzin w ramach celu szczegółowego 2. - „Rozwój kompleksowego wsparcia dla rodzin z dziećmi, które przeżywają trudności opiekuńczo-wychowawcze i różnorodne kryzysy życia rodzinnego” - obejmowały realizację następujących zadań:

1. Przyznawanie i wypłacanie świadczeń pieniężnych na rzecz rodziny zgodnie z ustawą o pomocy społecznej.
2. Pomoc w dożywianiu dzieci i młodzieży.
3. Wsparcie socjalne rodzin w sytuacjach zdarzeń losowych.
4. Udział GMT w rządowych programach wspierania rodziny.
5. Pomoc rodzinie w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez pracę socjalną.
6. Realizacja przez pracowników CUS projektów socjalnych:
  - „Intensywna praca asystenta rodziny z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych”;
  - „Trening budżetowy”;
  - Warsztaty edukacyjne dla rodziców „Wychowanie bez klapsa”;
  - „Grupa wsparcia dla rodziców”.
7. Zwiększenie dostępności do specjalistycznego poradnictwa rodzinnego umożliwiającego korzystanie z różnych form wsparcia.
8. Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia asystenta rodziny.
9. Współpraca z innymi podmiotami realizującymi zadania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych.
10. Praca socjalna z rodziną biologiczną, której dzieci zostały umieszczone w systemie rodzinnej pieczy zastępczej.
11. Udzielanie informacji i pomocy w uzyskaniu m.in. dodatku mieszkaniowego oraz innych dopłat.
12. Podejmowanie działań interdyscyplinarnych, mających na celu zapobieganie sytuacjom kryzysowym w rodzinie oraz rozwiązywanie już istniejących.
13. Zapewnienie rodzinom specjalistycznego poradnictwa i wsparcia, poprawa dostępności do wsparcia psychologicznego, prawnego i społecznego dla rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie.
14. Prowadzenie stałego monitoringu środowisk zagrożonych przemocą.
15. Rozwój współpracy z instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób i rodzin dotkniętych uzależnieniem i przemocą.
16. Organizowanie grupy wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych mających na celu wymianę doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.
17. Kierowanie rodzin do uczestnictwa w programach i projektach socjalnych.
18. Organizowanie szkoleń, warsztatów, konferencji, konsultacji dla rodzin wieloproblemowych.
19. Wspieranie wszystkich osób profesjonalnie zajmujących się pracą z rodziną.
20. Podnoszenie kwalifikacji i doskonalenie umiejętności kadry pomocy społecznej pracującej z rodzinami dysfunkcyjnymi.
21. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach pomocnych przy wychodzeniu z trudnej sytuacji życiowej.

Wsparciem psychologicznym dla osób dorosłych, jak i dzieci i młodzieży było „Prowadzenie psychoedukacji i profilaktyki oraz udzielenie pomocy psychologicznej osobom w trudnej sytuacji życiowej”. W ramach realizacji zadania publicznego Fundacja Zielona Przyszań prowadziła punkt, w którym świadczone

było specjalistyczne wsparcie w formie indywidualnego i/lub grupowego poradnictwa psychologiczno-terapeutycznego. Wsparcie adresowane było do osób dorosłych, jak również dzieci i młodzieży do 18. roku życia, w tym dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Pomoc była udzielana w formie warsztatów profilaktycznych z zakresu uzależnień od środków psychoaktywnych, a także zapobiegania różnym zachowaniom ryzykownym i problemom dla dzieci i młodzieży do 18 lat. Utworzono także grupę wsparcia dla rodziców/opiekunów dzieci (w tym dzieci z orzeczoną niepełnosprawnością).

Pomocą dla rodzin w trudnościach związanych ze zdrowiem i samopoczuciem psychicznym były działania realizowane przez Fundację „Auxilium” w ramach „Laboratorium Prężności Społecznej Miasta”. Zajęcia oferowały m.in. wykłady, konsultacje oraz warsztaty dla dzieci i młodzieży, w tym:

1. Kino z Misją - projekcje filmowe "Poverty Cure" i moderowane dyskusje dotyczące globalnych nierówności.
2. Wieczory Psychologiczne - cykl spotkań z ekspertami z dziedziny psychologii.
3. "Zarządzanie sobą w czasie" - warsztat odkrywający techniki zwiększające efektywność w codziennym życiu.
4. "Lider i Mówca" - szkolenie skupiające się na kształtowaniu kompetencji oratorskich oraz roli przywódcy.
5. Konsultacje psychologiczne dla rodziców - profesjonalne wsparcie psychologiczne odpowiadające na potrzeby rodzinne.
6. Warsztaty z inteligencji emocjonalnej - warsztaty zwiększające świadomość emocjonalną i umiejętności interpersonalne.
7. Warsztaty radzenia sobie ze stresem - interaktywne zajęcia uczące metod radzenia sobie z sytuacjami stresowymi.
8. Empatia w Komunikacji - sesje rozwijające umiejętności empatycznego nawiązywania relacji.
9. Warsztaty i Terapia Małżeńska - warsztaty mające na celu poprawę dynamiki relacji rodzinnych i małżeńskich.
10. Pracownia Rozwoju Osobistego - spotkania stymulujące odkrywanie i rozwijanie wewnętrznego potencjału.
11. Salonik gier planszowych - rozrywka poprzez gry planszowe wspierające umysłową aktywność.
12. Coaching indywidualny - wsparcie w osiągnięciu osobistych celów dzięki uważnej i skutecznej komunikacji.

O zdrowie psychiczne dzieci i młodzieży, a także rodziców, dbały dwie tarnowskie poradnie, które oferowały im pomoc psychologiczną i pedagogiczną.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna (ul. Chyszowska 3) świadczyła usługi w zakresie: diagnozy i terapii psychologicznej, pedagogicznej i logopedycznej, doradztwa zawodowego, orzecznictwa i wskazywania form kształcenia wspomagających rozwój dzieci i młodzieży, opiniowania. W poradni zatrudniony był wykwalifikowany zespół składający się z psychologów, pedagogów, logopedów, doradców zawodowych, którzy oferowali pomoc zgłaszającym się do poradni dzieciom, uczniom, rodzicom oraz nauczycielom wszystkich tarnowskich przedszkoli i szkół. Poradnia realizowała szereg działań, m.in.: prowadziła zespół orzekający, wydawała opinie i orzeczenia, realizowała program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za Życiem” oraz projekt współfinansowany ze środków Województwa Małopolskiego „Małopolska Akademia Rodzica 2023”, prowadziła zajęcia wczesnego wspomagania i rozwoju dziecka, a także grupy wsparcia dla rodziców dzieci z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, z mutyzmem wybiórczym, z FAS oraz dla powracających z zagranicy i „Szkółę dla Rodziców i Wychowawców” – warsztaty psychoedukacyjne.

Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna (ul. Józefa Szujskiego 25) w Tarnowie była jedną z 5 poradni oświatowych o takim profilu działalności w Polsce. Jej zadaniem było wspieranie rodzin. Działania skierowane były głównie do uczniów, rodziców i nauczycieli w obszarze psychoterapii, poradnictwa, profilaktyki, edukacji i innych rodzajów terapii. Jako jedyna placówka w Tarnowie prowadziła terapię rodzin wg standardów Polskiego Towarzystwa Psychologicznego i Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego. Zespół specjalistów złożony był głównie z psychologów i pedagogów, którzy ukończyli całonocne szkolenia (4 i 5-letnie) w zakresie psychoterapii lub byli w ich trakcie, przygotowując się do certyfikatów. Poradnia była też jedyną placówką oświatową, w której zatrudniony był certyfikowany psychoterapeuta Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, większość pracowników odbyła również staże kliniczne, oraz inne specjalistyczne szkolenia min. z seksuologii. Dzięki temu pomoc psychoterapeutyczna i profilaktyczna były świadczone profesjonalnie. Poradnia aktywnie współpracowała ze szkołami nie tylko w zakresie profilaktyki, psychoedukacji, ale również wsparcia szkół w kryzysach dotyczących konfliktów, nagłych zdarzeń losowych, udzielając realnego wsparcia, w tym realizując działania interwencyjne. Zakres działań w przypadającym na 11,6 etatów nauczycieli to: psychoterapia indywidualna, poradnictwo, terapia rodzinna, trening Biofeedback, grupy socjoterapeutyczne, zespoły superwizyjne dla pedagogów, psychologów, profilaktyka zachowań ryzykownych w szkołach, psychoedukacja dla uczniów, rodziców, nauczycieli oraz aktywny udział w grupach roboczych (stały członek zespołu), podejmowanie działań w zakresie zapobiegania przemocy w rodzinie.

W 2023 r. Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, we współpracy z Fundacją Auxilium, w ramach przedsięwzięcia „Centrum Usług Społecznych część nieinwestycyjna” realizowanego w ramach projektu pn. Tarnów – Nowe Spojrzenie”, zorganizowało konferencję profilaktyczną z cyklu Rodzina w czasie przemian pn. „Zaburzenia Depresyjne Dzieci i Młodzieży: przyczyny, diagnoza, nowe perspektywy leczenia i wsparcia”. Konferencja poruszała tematykę związaną ze wsparciem psychospołecznym rodzin, samotnych matek oraz dzieci i młodzieży. Zagadnienia te mocno akcentowały problemy i ryzykowne zachowania dzieci, młodzieży oraz dorosłych, związane z doświadczeniami i traumami dzieciństwa, tożsamością płciową, zaburzeniami odżywiania, z samotnością, rozwojem technologii cyfrowych, pornografią, a także wynikających z tego stresów, kryzysów i problemów psychicznych, których nasilenie jest obecnie bardzo widoczne. W konferencji udział wzięło 300 osób, w tym m.in. rodzice (opiekunowie), dzieci, przedstawiciele instytucji pomocowych z terenu miasta Tarnowa, nauczyciele oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych. Konferencja realizowana była przy finansowaniu ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014 – 2021 w ramach Programu „Rozwój Lokalny” oraz środków budżetu państwa, a także przy wsparciu finansowym Województwa Małopolskiego.

W celu zapobiegania ryzykownym zachowaniom, a także ograniczania szkód społecznych i zdrowotnych wynikających z używania alkoholu, narkotyków, środków psychoaktywnych i innych szkodliwych substancji, podjęte zostały działania profilaktyczne skierowane do mieszkańców miasta, w szczególności dzieci i młodzieży uczęszczających do tarnowskich przedszkoli i szkół oraz ich rodziców i nauczycieli placówek. Zadania realizowane były w ramach „Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa na lata 2023-2026 r.” W swych działaniach Centrum Usług Społecznych w Tarnowie dążyło do realizacji programów i szkoleń wyposażających ucznia w podstawowe kompetencje społeczne i emocjonalne, przygotowujących do samodzielnego radzenia sobie w sytuacjach trudnych, wzmacniających odporność na stres, kształtujących pozytywne nastawienie do życia, uczących optymizmu, życzliwości i współpracy, a także sposobów rozwijania wytrwałości, wiary w siebie i odporności psychicznej. W wybranych programach uczestniczyli również nauczyciele oraz rodzice uczniów w ramach wzmocnienia roli wychowawcy i rodzica, jako osób znaczących w życiu dzieci i młodzieży. W 2023 r. na terenie tarnowskich przedszkoli i szkół zrealizowano łącznie 6 programów profilaktycznych, w tym:

1. „Poruszające Bajki o Emocjach” – celem programu było wspieranie rozwoju kompetencji emocjonalno-społecznych dzieci w wieku przedszkolnym, wyrażania emocji w konstruktywny sposób i regulowania ich natężenia. W 2023 r. w programie wzięło udział łącznie 502 osoby, w tym: 304 dzieci, 102 nauczycieli oraz 96 rodziców.
2. „Blog Szymona” - celem programu była profilaktyka uzależnień, w tym w szczególności uzależnień od narkotyków. Działania programu miały na celu uświadomienie przyczyn oraz konsekwencji sięgania po środki psychoaktywne, kształtowanie świadomości zagrożeń związanych z kontaktem z narkotykami oraz budowanie w ramach zespołu klasowego grupy rówieśniczej skoncentrowanej wokół pozytywnych postaw i wartości jako czynnika chroniącego przed zachowaniami ryzykownymi. W programie wzięło udział 1.324 uczniów oraz 90 nauczycieli.
3. „Epsilon” – celem programu było przeciwdziałanie wczesnym kontaktom z alkoholem, profilaktyka uzależnień od substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych oraz rozwijanie umiejętności życiowych jako zbioru zasobów i kompetencji pozwalających na skuteczne radzenie sobie z trudnościami życiowymi. W programie łącznie wzięło udział 675 osób, w tym: 611 uczniów oraz 64 nauczycieli.
4. „Debata” – celem programu było wzmocnienie postaw pro-abstynenckich u nastolatków stojących przed progiem inicjacji alkoholowej. Uczniowie poprzez udział w programie zdobyli dodatkową wiedzę o możliwościach rozwoju bez używania substancji psychoaktywnych, znaczeniu i promocji zdrowego stylu życia oraz wzmocnili tendencję do podejmowania abstynencji w sytuacji nacisków środowiskowych (osłabienie siły presji rówieśniczej). Z programu skorzystało łącznie 374 uczniów.
5. „Przyjaciele Zippiego” – celem programu była troska o zdrowie, dobre samopoczucie i funkcjonowanie dzieci, a także zapobieganie problemom w przyszłości poprzez wyposażenie dzieci w podstawowe umiejętności życiowe, społeczne i emocjonalne, radzenia sobie z trudnościami, ze zmianą i stratą oraz rozwiązywania konfliktów. Program był realizowany przez nauczycieli pracujących z dziećmi w wieku od 5 do 9 lat. Nauczyciele, przed przystąpieniem do realizacji zajęć z dziećmi, uczestniczyli w szkoleniu, w trakcie którego byli zapoznawani z filozofią i założeniami programu, tematyką i metodami prowadzenia zajęć. W 2023 r. 18 nauczycieli z tarnowskich przedszkoli i szkół podstawowych wzięło udział w szkoleniu przygotowującym do realizacji programu „Przyjaciele Zippiego”.
6. „Warsztaty edukacyjne dla młodzieży szkolnej z zakresu profilaktyki uzależnień i udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej” - warsztaty poprzez działania profilaktyczne oraz ćwiczenia praktyczne pozwoliły młodzieży na zdobycie podstawowych umiejętności udzielania pomocy w sytuacjach zatrucia substancjami psychoaktywnymi, w tym udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej. Celem przeprowadzonych działań było kształtowanie postaw sprzyjających podejmowaniu racjonalnych decyzji związanych z próbowaniem/używaniem środków szkodliwych (alkoholu, nikotyny, dopalaczy czy tzw. „e-papierosów”) oraz ukazanie wzorców zdrowego stylu życia i racjonalnego spędzania wolnego czasu, jak i zmniejszenie lęku przed odrzuceniem – kształtowanie i wzmacnianie postaw asertywnych. W warsztatach wzięło udział 606 uczniów.

Ponadto w 2023 r. zostało przeprowadzone szkolenie pn. „Zachowania ryzykowne wśród dzieci i młodzieży – geneza, profilaktyka, interwencja”. W ramach szkolenia 19 uczestników, tj. wychowawców pracujących w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Tarnowa oraz pracownicy Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, poszerzyło swoją wiedzę na temat zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży, takich jak m.in.: używanie substancji psychoaktywnych, przemoc rówieśnicza, samouszkodzenia ze szczególnym uwzględnieniem ich rozwojowego i ewolucyjnego znaczenia. Poruszone zostały również zagadnienia zaburzeń zachowania oraz chorób psychicznych i afektywnych związanych z zaburzeniami więzi emocjonalnych dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Z programów profilaktycznych i szkoleń skorzystało łącznie 3.608 osób, w tym: 3.219 - uczniów, 293 – nauczycieli i wychowawców oraz 96 - rodziców. Na realizację działalności profilaktycznej w 2023 r. wydatkowano łącznie 240.810 zł.

W 2023 r. w Centrum Usług Społecznych w Tarnowie działał Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Punkt był czynny w każdą środę w godz. od 15.00 do 18.00. Dyżurujący specjaliści z zakresu terapii uzależnień i prawa oferowali mieszkańcom miasta następujące formy pomocy: udzielali porad w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych, świadczyli pomoc terapeutyczną, udzielali wsparcia po odbytych leczeniu, wskazywali placówki, w których można podjąć leczenie odwykowe, świadczyli pomoc prawną z zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, ochrony przed przemocą, pomagali w przygotowaniu pism procesowych.

Osoby dyżurujące w punkcie posiadały wieloletnie doświadczenie zawodowe w pracy z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi. Łącznie udzielono 220 porad, w tym 175 prawnych i 45 z zakresu terapii uzależnień.

Działaniami profilaktycznymi adresowanymi do dzieci i młodzieży, rodziców oraz nauczycieli zajmowała się również tarnowska Policja. Funkcjonariusze Komendy Miejskiej Policji, realizujący szeroko rozumianą profilaktykę, przeprowadzili w 2023 r. prelekcje dla dzieci i młodzieży, nauczycieli oraz rodziców dotyczące między innymi tematyki: przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomani oraz odpowiedzialności prawnej w tym zakresie – 45 spotkań z 1320 osobami (w tym 1.239 uczniów – 39 spotkań; 26 nauczycieli – 4 spotkania; 55 rodziców – 2 spotkania); handlu ludźmi, wykorzystywania seksualnego i odpowiedzialności prawnej w tym zakresie – 34 spotkania z 528 osobami (w tym 500 uczniów – 28 spotkań; 28 nauczycieli – 6 spotkań); zwiększania świadomości społecznej - głównie wśród młodzieży, w zakresie zachowań bezprawnych występujących podczas imprez masowych, np. meczy sportowych i odpowiedzialności prawnej w tym zakresie - 19 spotkań z 423 osobami (w tym 423 uczniów – 19 spotkań); przeciwdziałania mowie nienawiści, przestępstwom nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość oraz propagowaniu faszyzmu i innych ustrojów totalitarnych i odpowiedzialności prawnej w tym zakresie - 26 spotkań z 619 osobami (w tym 619 uczniów – 26 spotkań); program „Zagrożenie w sieci – profilaktyka, reagowanie” dotyczący bezpiecznego korzystanie z Internetu, cyberprzemocy, cyber-zagrożeń, przestępczości komputerowej i odpowiedzialności prawnej w tym zakresie - 310 spotkań z 6833 osobami (w tym 6630 uczniów – 302 spotkania; 34 nauczycieli – 4 spotkania; 169 rodziców – 4 spotkania); akcja profilaktyczna pn. „Bezpieczna droga do szkoły z mrówką” - zajęcia z dziećmi klas I szkół podstawowych obejmujące bezpieczeństwo w ruchu drogowym oraz noszenie elementów odblaskowych. Działaniami objęto 85 szkół podstawowych i 2.200 uczniów klas I szkół podstawowych.

Programy profilaktyczne na rzecz tarnowskich rodzin realizowane były także przez tarnowską Straż Miejską podczas spotkań z dziećmi i młodzieżą z tarnowskich szkół, przedszkoli, z seniorami oraz w Pałacu Młodzieży. Celem tych działań były między innymi: zwiększenie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży na terenie szkół i poza nimi, eliminacja zachowań agresywnych w szkole, rozwijanie umiejętności współżycia społecznego, działania na temat propagowania zdrowego trybu życia, profilaktyka uzależnień, działania zmierzające do wzmocnienia motywacji do własnego rozwoju, wdrażanie metod radzenia sobie w trudnych sytuacjach, odpowiedzialność prawna nieletnich.

W ramach spotkań zrealizowano następujące tematy: „Jestem świetlikiem na drodze”, „Obcy”, „Agresja, przemoc, cyberprzemoc”, „Odpowiedzialność karna nieletnich”, „Alkohol i nieletni”, „Świadomy senior”.

W 2023 r. organizowane były również przez Straż Miejską zajęcia z samoobrony dla pań, podczas których uczestniczki miały możliwość poprawić swoją sprawność fizyczną, zdobyć umiejętność skutecznej samoobrony

i wzmocnić swoje poczucie bezpieczeństwa.

Istotną pomocą dla dzieci, młodzieży oraz rodzin były zadania realizowane przez Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Osób Doznających Przemocy Domowej, który pomagał rodzicom, dzieci i młodzieży w odzyskaniu dobrej kondycji psychicznej. W 2023 r. placówka realizowała następujące zadania:

1. Ośrodka Interwencji Kryzysowej (OIK), który działał całodobowo i w ramach którego udzielano pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych (np. żałoba, kryzys samobójczy, rozwód, trudne relacje rodzinne, problemy wychowawcze, traumatyczne zdarzenia itp.). Ośrodek świadczył wsparcie osobiste, telefoniczne, mailowe. W uzasadnionych przypadkach udzielał schronienia do 3 miesięcy. Dysponował 4 miejscami.
2. Specjalistycznego Ośrodka Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej – bez rejonizacji, który realizował całodobową pomoc specjalistyczną wobec osób doznających przemocy (dzieci, dorosłych), świadków przemocy oraz poszukujących informacji na temat zjawisk i sposobów przeciwdziałania przemocy domowej. Dyżury pełnili psycholog, pedagog, pracownik socjalny, specjalista pracy z rodziną, prawnik. W sytuacji zagrożenia zapewniał: schronienie całodobowe - 20 miejsc (po zgłoszeniu lub uzgodnieniu z działającym, przy właściwym miejscowo ośrodku pomocy społecznej, Zespołem Interdyscyplinarnym/grupą diagnostyczno-pomocową lub w wyniku interwencji Policji). W uzasadnionych sytuacjach - także po bezpośrednim zawiadomieniu lub zgłoszeniu osoby potrzebującej wsparcia. Nadto prowadził grupę wsparcia dla osób doznających przemocy; opracowywał i realizował program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc. Opracowano także program psychologiczno-terapeutyczny.
3. Na podstawie postanowień sądów na terenie ośrodka odbywały się spotkania rodzica z mieszkającym drugim rodzicem i dziećmi.
4. Ośrodek współpracował z instytucjami i organizacjami pozarządowymi zarówno w kwestiach dotyczących „wspólnych” klientów, jak i służył specjalistyczną pomocą pracownikom.
5. Specjaliści przyjmowali połączenia z numeru 112 (Centrum Powiadomiania Ratunkowego), które były przekierowywane do ośrodka.

TOIKiWODPD organizował również kampanie, akcje, grupy wsparcia, programy korekcyjno-edukacyjne, zajęcia socjoterapeutyczne, profilaktyczne, zajęcia przeciw przemocy, szkolenie dla pracowników socjalnych, warsztaty dla rodziców zastępczych, z przeciwdziałania handlu ludźmi, szkolenia kadry w żłobkach czy spotkania z młodzieżą.

W 2023 r. w ramach kampanii „Biała Wstążka” zorganizowana została konferencja pt. „Pomoc dziecku krzywdzonemu – w kontekście pracy z rodziną w obszarze pomocy psychologicznej i interwencji, procedury reagowania na przemoc wobec dziecka”. Podczas konferencji poruszano temat dotyczący dzieci doznających przemocy w rodzinie, przedstawiona została procedura „Niebieskiej Karty”, jej cele i zasady wykorzystania w świetle nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz omówione zostały nowe rozwiązania na rzecz ochrony dziecka w świetle nowelizacji ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy. W konferencji uczestniczyło 95 osób - przedstawiciele służb i instytucji zaangażowanych w pracę na rzecz przeciwdziałania przemocy. W ramach kampanii przeprowadzono również szkolenie pt.: „Procedura Niebieskiej Karty – po nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz wg nowego rozporządzenia. Nowe rozwiązania w zakresie przemocy domowej – wskazówki do działań w obszarze pomocy i interwencji”. W szkoleniu wzięli udział członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tarnowie oraz członkowie grup diagnostyczno-pomocowych, łącznie 25 osób.

W Tarnowie przez cały 2023 r. funkcjonował system nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (w formie stacjonarnej oraz przy użyciu środków porozumiewania się na odległość). Zorganizowany został przez Urząd Miasta Tarnowa na podstawie ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej finansowany z budżetu państwa. Z darmowej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego mogły korzystać osoby fizyczne, które oświadczyły pisemnie na formularzu określonym w ustawie, że nie są w stanie ponieść kosztów odpłatnej pomocy prawnej, lub osoby fizyczne prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą, jeśli oświadczyły, że w ciągu ostatniego roku nie zatrudniały innych osób. Nieodpłatna pomoc prawna była świadczona w czterech lokalizacjach na terenie miasta, tj. w budynku Urzędu Miasta ul. Nowa 4, gdzie porad udzielali adwokaci i radcy prawni wskazani przez Okręgową Radę Adwokacką w Krakowie i Okręgową Izbę Radców Prawnych w Krakowie oraz w siedzibach rad osiedli: Mościce (ul. Chemiczna 2), Westerplatte (ul. Westerplatte 18), w Szkole Podstawowej nr 14 im. S. Jaracza (ul. Krzyska 118) oraz w Centrum Usług Społecznych (ul. Kazimierza Brodzińskiego 14), w których pomoc świadczona była przez adwokatów, radców prawnych i doradców obywatelskich ze Stowarzyszenia Sursum Corda z Nowego Sącza. Zakres nieodpłatnej pomocy prawnej określa ustawa i pomoc ta miała charakter wyłącznie konsultacyjny. Polegała na poinformowaniu osoby uprawnionej o obowiązującym stanie prawnym, przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach, wskazaniu osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego oraz udzieleniu pomocy w sporządzeniu projektu pisma, z wyłączeniem pism procesowych w toczącym się postępowaniu przygotowawczym lub sądowym, i pism w toczącym się postępowaniu sądowno-administracyjnym. Można też było uzyskać pomoc w sporządzeniu projektu pisma o zwolnienie z kosztów sądowych lub o ustanowienie pełnomocnika z urzędu w postępowaniu sądowym, lub ustanowienie adwokata, radcy prawnego, doradcy podatkowego lub rzecznika patentowego w postępowaniu sądowno-administracyjnym. Mieszkańcy mogli uzyskać także pomoc w postaci informacji o kosztach postępowania i ryzyku finansowym związanym ze skierowaniem sprawy na drogę sądową. Zakres udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej obejmował również nieodpłatną mediację. Uprawnieni mogli uzyskać informacje między innymi z dziedziny prawa: rodzinnego, cywilnego, pracy, karnego, administracyjnego, ubezpieczeń społecznych, podatkowego oraz spraw z zakresu działalności gospodarczej.

Przez cały rok funkcjonowania łącznie udzielono 2.288 darmowych porad prawnych. Zainteresowani najczęściej zgłaszali się po pomoc z zakresu prawa cywilnego (1.279 porad, co stanowi 55,9% ogółu udzielonych porad), prawa rodzinnego (421 porad – 18,4% ogółu udzielonych porad) oraz prawa karnego (222 porady – 9,7% ogółu udzielonych porad). Największą popularnością cieszyły się punkty porad zlokalizowane w Urzędzie Miasta Tarnowa przy ul. Nowej, siedzibie rady osiedla przy ul. Westerplatte oraz CUS przy ul. Kazimierza Brodzińskiego. W urzędzie miasta udzielono 1.439 darmowych porad prawnych tj. 62,89% wszystkich porad, 282 osoby, tj. ok. 12,32% beneficjentów skorzystało z tej formy pomocy w punkcie nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego przy ulicy Westerplatte, a w punkcie nieodpłatnej pomocy prawnej zlokalizowanym w siedzibie CUS – 262 osoby (ok. 11,45% ogółu zainteresowanych). Mniejszym zainteresowaniem cieszyły się punkty przy ul. Chemicznej, gdzie skorzystało z porady 168 osób, czyli ok. 7,34% ogółu zainteresowanych, oraz w punkcie przy ul. Krzyskiej – 137 osób (5,98%).

W 2023 r. przeprowadzono VIII i IX edycję programu „Mieszkania za remont”. Wpłynęło 111 wniosków za remont, pustostanów do remontu było w sumie 40, wydano 33 skierowania.

Miejski Zarząd Budynków (MZB) 31.07.2023 r. oddał też do użytku nowy budynek mieszkalny przy ul. Krzyskiej 17B w Tarnowie z 62 mieszkaniami przeznaczonymi m.in. dla osób niepełnosprawnych. W 2023 r. zasiedlonych zostało 47 lokali na rzecz osób posiadających uprawnienia do wynajmu lokalu na czas nieoznaczony oraz na rzecz najemców komunalnych, którzy złożyli wnioski o zamianę lokalu ze względu na ograniczenia wynikające z barier architektonicznych w dotychczasowym miejscu zamieszkania i posiadających

odpowiednie orzeczenia o niepełnosprawności. 15 lokali mieszkalnych Prezydent Miasta Tarnowa przekazał do dyspozycji Centrum Usług Społecznych w Tarnowie na cele mieszkań chronionych dla osób potrzebujących wsparcia. Oddanie przez MZB do zasiedlenia budynku przy ul. Krzyskiej znacznie przyspieszyło realizację list osób uprawnionych do wynajmu lokalu na czas nieoznaczony z mieszkaniowego zasobu GMT oraz przyczyniło się do skrócenia terminu oczekiwania na przyznanie lokalu na rzecz osób, które uzyskały uprawnienie do wynajmu lokalu na czas nieoznaczony w trybie szczególnym, ze względu na niepełnosprawność wnioskodawców lub niepełnosprawność ich dzieci.

MZB planuje realizację kolejnych inwestycji w Tarnowie. Pierwszą z nich jest budowa nowego budynku mieszkalnego wielorodzinnego, który zostanie zlokalizowany przy ul. Krzyskiej, na terenie obecnych baraków – ul. Krzyska 13 i 13A. Projekt obejmuje 88 mieszkań, garaż podziemny, infrastrukturę techniczną oraz zagospodarowanie terenu. Ponadto MZB zlecił opracowanie dokumentacji projektowej na przebudowę budynku mieszkalnego przy ul. Tuchowskiej 76 w Tarnowie. W budynku planowane jest zwiększenie liczby mieszkań z obecnych 19 do 30–42.

Sytuację tarnowskich rodzin odzwierciedla też sytuacja na lokalnym rynku pracy. Według stanu na koniec grudnia 2023 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie (PUP) zarejestrowane były 2.103 osoby bezrobotne z terenu miasta Tarnowa, o 7% mniej niż w końcu 2022 r. Z analizy sytuacji na lokalnym rynku pracy wynika, że ten nieduży spadek bezrobocia zaobserwowany w 2023 r. jest dowodem na unormowanie się lokalnego rynku pracy. Stan bezrobocia na koniec 2023 r. jest jednym z najniższych zanotowanych w okresie ostatnich 33 lat, czyli od początku monitorowania bezrobocia rejestrowanego.

Podobnie jak w roku 2022, również w 2023 r., do PUP od pracodawców z terenu miasta Tarnowa nie wpłynęły żadne informacje o dokonanych zwolnieniach grupowych. W kwietniu ub. roku Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza w Tarnowie zrezygnował z planowanych zwolnień, a w grudniu 2023 r. ZWR I spółka z o. o. zgłosiła zawiadomienie o planowanych zwolnieniach grupowych dla 18 pracowników, które będą realizowane w 2024 r.

Spadek bezrobocia w 2023 r. nastąpił dzięki zmniejszonemu napływowi osób bezrobotnych do ewidencji. W porównaniu do 2022 r. liczba osób rejestrujących się zmniejszyła się o 281 osób. Liczba osób wyłączonych z rejestrów zmalała o 142 osoby.

W 2022 i 2023 r. można było zauważyć zwiększoną liczbę rejestrujących się cudzoziemców. Miało to oczywiście bezpośredni związek z nadzwyczajną sytuacją stanowiącą konsekwencję agresji Rosji na Ukrainę i znaczną liczbą obywateli ukraińskich, jaka przybyła do Polski. Od początku wojny w PUP w Tarnowie zarejestrowano 877 obywateli Ukrainy jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy.

Najwięcej osób wyłączonych z ewidencji w roku sprawozdawczym stanowili bezrobotni podejmujący zatrudnienie – 1.730 osób. Liczba podjęć pracy w roku 2023 była o 92 osoby niższa w porównaniu do roku 2022. Stopa bezrobocia rejestrowanego, oznaczająca udział bezrobotnych w populacji aktywnych zawodowo, na koniec listopada 2023 r. kształtowała się na poziomie 4,0% i była o 0,4% niższa niż w końcu 2022 r. Tym samym stopa bezrobocia na koniec 2023 r. dla miasta Tarnowa jest jedną z najniższych w najnowszej historii pomiaru tego wskaźnika.

Spadek liczby bezrobotnych w 2023 r. nie dotyczył wszystkich grup osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy, ponieważ o 8 osób wzrosła liczba bezrobotnych do 25. roku życia. W pozostałych szczególnych grupach bezrobocie spadło. Mimo to w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy są osoby powyżej 50. roku życia, które w końcu 2023 r. stanowiły 31,5% ogółu bezrobotnych (wzrost o 2,1%). Ustabilizowała się natomiast sytuacja osób młodych do 30. roku życia. W 2023 r. ich liczba w porównaniu do roku 2022 spadła zaledwie o 3 osoby, a udział w ogóle bezrobotnych wyniósł 19,8%. Posiadanie wyższego wykształcenia nie eliminuje osób z populacji bezrobotnych. W końcu 2023 r. 22% zarejestrowanych bezrobotnych posiadało wykształcenie wyższe. W porównaniu do 2022 r. w tej grupie odnotowano niewielki 0,5% spadek odsetka osób w stosunku do ogółu bezrobotnych.

Niekorzystnym zjawiskiem o negatywnych skutkach społecznych i ekonomicznych jest bezrobocie długotrwałe. Bezrobotni pozostający bez pracy powyżej 12 miesięcy stanowili w 2023 r. 35,9% ogółu bezrobotnych, w tym co piąta osoba poszukiwała pracy dłużej niż 2 lata (22,4%). Do PUP zgłoszono 7.311 miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, w tym z terenu miasta Tarnowa zgłoszono 4.492 miejsca. Liczba miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej ogółem była niższa o 23,4% w porównaniu do liczby miejsc pozyskanych rok wcześniej, natomiast liczba miejsc z terenu miasta Tarnowa w porównaniu do 2022 r. była o 69 miejsc wyższa.

Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie realizował na rzecz osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w tym zamieszkałych na terenie miasta Tarnowa, szereg działań zmierzających do ich aktywizacji na lokalnym rynku pracy. Tarnowskie rodziny w 2023 r. skorzystały z pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, aktywnych form wsparcia takich jak: staże, szkolenia, studia podyplomowe, miejsca interwencyjne, roboty publiczne, dotacje na podjęcie działalności gospodarczej, bony na zasiedlenie, prace społecznie użyteczne oraz zatrudnienie w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy. Ponadto osoby zamieszkałe na terenie miasta Tarnowa chętnie uczestniczyły w programach wewnętrznych realizowanych przez doradców zawodowych oraz odbywały indywidualne konsultacje - w ramach zorganizowanego przez Urząd Ośrodka Doradczego - dla osób zainteresowanych założeniem własnej działalności gospodarczej.

*Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy
Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku*

Nr celu	Zadanie do realizacji	Wskaźnik	Wartość wskaźnika za 2023 r.	Realizator
Cel główny Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dziećmi i młodzieżą				
Cel szczegółowy				
3.	Poprawa kondycji materialnej rodzin z dziećmi i kształtowanie warunków sprzyjających zaspokojeniu podstawowych potrzeb bytowych członków rodzin			
	3.1. Przyznawanie pomocy finansowej w ramach świadczeń z pomocy społecznej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie pieniężne 	1.582	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, którym przyznano decyzją świadczenie pieniężne 	1.020	
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w sytuacji zdarzenia losowego 	13	
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystających z pomocy w ramach programów obejmujących pomoc żywnościową 	1.611 , w tym 1.338 – zasiłek celowy, 273 – dożywianie w formie gorącego posiłku	
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci i młodzieży objętych dożywianiem w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” lub innego programu samorządowego lub rządowego programu wsparcia rodzin w zakresie dożywiania 	481	
		<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano stypendium szkolne 	209	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

3.2. Objęcie pomocą finansową uczniów z terenu Gminy Miasta Tarnowa	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano zasiłek szkolny 	12	
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży, którym przyznano pomoc w formie rządowego programu „Wyprawka szkolna” lub innego aktualnie obowiązującego programu dofinansowania do zakupu podręczników i materiałów szkolnych 	238	
	<ul style="list-style-type: none"> Kwota przeznaczona na realizację programu „Wyprawka szkolna” lub innego aktualnie obowiązującego programu 	78.592,56 zł	
3.3. Przyznanie tarnowskim rodzinom świadczeń wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia rodzinne wraz z dodatkami 	3.569	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie rodzicielskie 	107	
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym przyznano świadczenia z funduszu alimentacyjnego 	380	
3.4. Przyznanie rodzinom jednorazowego świadczenia na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym przyznano jednorazowe świadczenie na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” 	11	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
3.5. Przyznanie tarnowskim rodzinom wsparcia w postaci dodatku mieszkaniowego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy 	3.921	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
3.6. Przyznanie tarnowskim rodzinom wsparcia w formie zryczałtowanego dodatku energetycznego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, którym przyznano zryczałtowany dodatek energetyczny 	0	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

*Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy
Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku*

	3.7. Objęcie rodzin z terenu Gminy Miasta Tarnowa pomocą rządową w postaci dodatku osłonowego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, które otrzymały pomoc w postaci dodatku osłonowego 	155	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	3.8. Objęcie rodzin z terenu Gminy Miasta Tarnowa pomocą rządową w postaci dodatku węglowego	<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin, które otrzymały pomoc w postaci dodatku węglowego 	192	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
	3.9. Organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży	<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży, zakwalifikowanych do wakacyjnej kolonii letniskowej i zimowiska 	0	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, organizacje pozarządowe
<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w półkoloniach letnich 		12.828		
<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w półkoloniach zimowych 		1.726, w tym ferie z Tarnowskim Ośrodkiem Sportu i Rekreacji: 1.608 dzieci i młodzieży, półkolonie w Pałacu Młodzieży: 118 dzieci klas I-VI		
	3.10. Wzmocnienie kondycji finansowej rodzin wielodzietnych poprzez realizację Programu „Karta Dużej Rodziny” lub „Karta Tarnowskiej Rodziny”	<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych „Kart Dużej Rodziny” 	1.647	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie
<ul style="list-style-type: none"> Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci „Karty Dużej Rodziny” 		905		
<ul style="list-style-type: none"> Liczba dzieci korzystających z „Karty Dużej Rodziny” 		876		
<ul style="list-style-type: none"> Liczba wydanych „Kart Tarnowskiej Rodziny” 		4.043		
<ul style="list-style-type: none"> Liczba partnerów Programu „Karta Tarnowskiej Rodziny” 		71		

W 2023 r. realizowana była pomoc dla rodzin w ramach gorącego posiłku oraz zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności. Pomocą w formie posiłków objęte były dzieci oraz uczniowie do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało również zapewnienie posiłku osobom, które własnym staraniem, w związku z przesłankami obiektywnymi (bezdomność, brak kuchni, prądu, gazu, choroba, brak środków finansowych itp.) czy też subiektywnymi (nieumiejętność przygotowania posiłku), nie mogły go sobie zapewnić. Świadczenie usługi żywienia polegało na przygotowaniu i wydawaniu jednego gorącego posiłku dziennie lub suchego prowiantu osobom, które (doraźnie lub okresowo) własnym staraniem nie mogły go sobie zapewnić. Realizatorem pomocy dla osób dorosłych była Caritas Diecezji Tarnowskiej.

Zasiłek celowy na zakup posiłku lub żywności w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 – 2023 przyznawany był w formie świadczeń pieniężnych na dofinansowanie zakupu posiłku lub żywności. W przypadku tej formy pomocy w 2023 r. można było zaobserwować tendencję spadkową świadczeń. Coraz mniej dzieci korzystało z dożywiania w szkole/przedszkolu, co było spowodowane innymi programami, z których korzystały rodziny, np. 500+.

Jedną z form wsparcia uczniów było stypendium szkolne. Mógł je otrzymać uczeń mieszkający na terenie miasta Tarnowa, znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie. Dochód netto rodziny z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku nie mógł przekraczać 600 zł na osobę w szczególności, gdy w rodzinie występowało bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina była niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Inną formą wsparcia skierowaną do rodzin o najniższych dochodach był system świadczeń rodzinnych. Zasiłek rodziny przysługiwał rodzicom, jednemu z rodziców albo opiekunowi prawnemu dziecka, opiekunowi faktycznemu dziecka, osobie uczącej się do ukończenia przez dziecko 18. roku życia lub nauki w szkole. Jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia albo ukończenia 24 lat, jeżeli dziecko kontynuowało naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymowało się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń w 2023 r. wyniosła 26.687, wydatkowane środki to 3.945.286 zł.

Z tytułu urodzenia dziecka wypłacane były dodatki do zasiłku rodzinnego. Dodatek przysługiwał matce, ojcu lub opiekunowi prawnemu dziecka, a także opiekunowi faktycznemu dziecka, do ukończenia 1. roku życia dziecka, jednorazowo w wysokości 1.000 zł. Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń wyniosła w 2023 r. 166, na ten cel wydatkowano 160.222 zł.

Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń rodzicielskich w 2023 r. wyniosła 1.361, wydatkowane środki to 1.257.017 zł.

W roku sprawozdawczym tarnowskie rodziny korzystały również z dodatku mieszkaniowego. Był wypłacany osobom zajmującym zarówno lokale spółdzielcze, komunalne, zarządzane przez wspólnoty mieszkaniowe, jak również będące prywatną własnością. Kwota wypłaconego dodatku zależała od osiągniętych dochodów i ponoszonych wydatków. Wpłaty dodatków mieszkaniowych były finansowane z budżetu GMT. Na podstawie przepisów covidowych w 2023 r. była nadal możliwość przyznania dodatku mieszkaniowego za okres wstecz. W związku z tym za okres stanu epidemii wypłacono dodatki dla 42 rodzin w wysokości 20.323,95 zł. W 2023 r. udzielono ww. pomocy finansowej dla 3.921 gospodarstw domowych na łączną kwotę 9.656.619,05 zł. W stosunku do 2022 r. znacząco wzrosły kwoty przyznawanych dodatków, tym samym zwiększyły się wydatki GMT na ten cel o 43%.

Dodatek energetyczny przysługiwał odbiorcy wrażliwemu energii elektrycznej, czyli osobie pobierającej dodatek mieszkaniowy. Stanowił częściową rekompensatę kosztów ponoszonych z tytułu opłat za energię elektryczną, był przyznawany osobom, które miały ustalone prawo do dodatku mieszkaniowego. W 2023 r. przyznawanie dodatku energetycznego było wstrzymane.

Pomocą dla rodzin był też dodatek osłonowy, który był świadczeniem pieniężnym mającym na celu zapewnić wsparcie finansowe osobom o niskich dochodach, a także uchronić je przed ubóstwem energetycznym. Służył zapewnieniu wsparcia dla osób zamieszkujących i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie tylko w pokryciu części kosztów energii, ale również powiązanych z nimi rosnących cen żywności. Wnioski o dodatek osłonowy można było składać w 2022 r. W 2023 r. na realizację dodatków osłonowych wydatkowano łączną kwotę: 97.241,76 zł z tego na świadczenia 95.335,06 zł oraz na koszty obsługi 1.906,70 zł. Wypłatę świadczeń zrealizowano dla 155 gospodarstw domowych.

Od sierpnia 2022 r. mieszkańcy Tarnowa mogli składać wniosek o dodatek węglowy, czyli jednorazowe wsparcie finansowe w wysokości 3 tysięcy zł dla gospodarstw domowych. Dodatek węglowy przysługiwał gospodarstwom domowym, których głównym źródłem ogrzewania był kocioł na paliwo stałe, kominek, tzw. koza, ogrzewacz powietrza, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa lub piec kaflowy na paliwo stałe – zasilane węglem kamiennym, brykietem lub peletem, zawierającymi co najmniej 85 proc. węgla kamiennego. Takie źródło ogrzewania musiało być wpisane lub zgłoszone do centralnej ewidencji emisyjności budynków. W 2023 r. wypłatę świadczeń zrealizowano dla 192 gospodarstw domowych. Na realizację dodatków węglowych wydatkowano łączną kwotę: 587.433,57 zł z tego na świadczenia 576.000 zł oraz na koszty obsługi 11.433,57 zł.

Wniosek o wypłatę dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła pozwalał na dofinansowanie zakupu opału, tj.: peletu drzewnego, drewna kawałkowego i innych rodzajów biomasy, gazu skroplonego LPG lub oleju opałowego. Ww. dodatki przysługiwały pod warunkiem, że dane źródło ogrzewania zostało wpisane lub zgłoszone do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków. W 2023 r. wypłacono dodatki dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystania niektórych źródeł ciepła dla 177 gospodarstw domowych. Na wypłatę ww. dodatku wydatkowano łączną kwotę: 217.880 zł, z tego na świadczenia 209.500 zł oraz na koszty obsługi 8.380 zł.

Dodatek elektryczny przysługiwał gospodarstwom domowym, których źródłem ogrzewania była pompa ciepła, podgrzewacz, nagrzewnica lub bojler zasilany energią elektryczną pochodzącą od dostawcy prądu. Dodatek nie przysługiwał gospodarstwom, które czerpały własny prąd z mikroinstalacji fotowoltaicznych. Na przełomie 2022 r. i 2023 r. wpłynęło 161 wniosków o wypłatę dodatku elektrycznego. W 2023 r. wypłacono dodatki dla 96 gospodarstw domowych. Na przełomie 2022 r. i 2023 r. wpłynęło 161 wniosków o wypłatę dodatku elektrycznego. Na wypłatę ww. dodatku wydatkowano łączną kwotę: 111.140 zł, z tego na świadczenia 109.000 zł oraz na koszty obsługi 2.140 zł.

Od 1 lutego 2023 r. w CUS w Tarnowie osoby będące odbiorcami paliw gazowych i wykorzystujące gaz ziemny jako główne źródło ogrzewania mieszkania, domu mogły otrzymać refundację podatku VAT. Kwota zwrotu była wypłacana na podstawie opłaconej faktury dokumentującej dostarczenie paliw gazowych od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 31 grudnia 2023 r. Przeciętne miesięczne dochody, w przypadku gospodarstwa jednoosobowego, nie mogły przekroczyć 2.100 zł lub 1.500 zł na osobę w przypadku gospodarstwa wieloosobowego. W 2023 r. złożono 682 wnioski o refundację podatku VAT za dostarczone paliwa gazowe, z tego pozytywnie rozpatrzono 498 wniosków. Na realizację ww. świadczenia wydatkowano łączną kwotę: 96.716,57 zł, z tego na świadczenia 95.560,56 zł oraz na koszty obsługi 1.156,01 zł.

Od 1 października 2020 r. Dział Świadczeń Rodziny i Spraw Mieszkaniowych, na podstawie art. 411 ust. 10g - 10s ustawy - Prawo ochrony środowiska, wydawał zaświadczenia o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego na potrzeby składania wniosku o otrzymanie dofinansowania z programu „Czyste Powietrze” dla mieszkańców zamieszkujących na terenie GMT. W 2023 r. wydano łącznie 296 zaświadczeń, z tego dla gospodarstw jednoosobowych 68 zaświadczeń oraz dla gospodarstw wieloosobowych 228.

Centrum Usług Społecznych realizowało także wypłaty świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które przysługiwały:

- osobie do ukończenia 18. roku życia lub gdy się uczyła w szkole lub w szkole wyższej do 25. roku życia;
- powyżej 25. roku życia bezterminowo, gdy posiadała orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- osobie uprawnionej do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli postępowanie egzekucyjne prowadzone wobec dłużnika w ciągu ostatnich dwóch miesięcy poprzedzających złożenie wniosku okazało się bezskuteczne.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługiwały w wysokości na bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyższej niż 500 zł pod warunkiem, że dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty od 1 października 2020 r. – 900 zł, natomiast od 1 października 2023r. - 1.209 zł.

Liczba przyznanych i wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego w 2023 r. wyniosła 6.408, wydatkowane środki to 2.757.959 zł.

W 2023 r. Centrum Usług Społecznych w Tarnowie rozpoczęło nabór wniosków o dopłaty do czynszu „Mieszkanie na Start” od najemców lokali w budynku przy ul. Sportowej 7B, którego inwestorem było Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego, które zawarło z gminą umowę o przystąpieniu do programu „Mieszkanie na Start”. Najemcy 50 nowych mieszkań mogli ubiegać się o dopłatę do czynszu realizowaną przez okres 15 lat ze środków pochodzących z Funduszu Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego.

Dopłatę mógł uzyskać najemca spełniający określone w przepisach kryterium dochodowe.

W okresie od marca 2023 r. do grudnia 2023 r. na realizację dopłat do czynszu w ramach programu „Mieszkanie na Start” wydatkowano łączną kwotę: 81.603,78 zł. Wypłatę świadczeń zrealizowano dla 34 gospodarstw domowych.

W 2023 r. dla dzieci i młodzieży organizowane były przez GMT półkolonie letnie i zimowe. Nie było natomiast organizowanych kolonii.

Popularną formą pomocy dla tarnowskich rodzin, z których chętnie korzystali, były programy: Karta Tarnowskiej Rodziny oraz Karta Dużej Rodziny. Karta Tarnowskiej Rodziny adresowana była do tarnowskich rodzin wielodzietnych posiadających troje lub więcej dzieci w wieku do 18. roku życia lub 24 lat, w przypadku gdy dziecko uczyło się lub studiowało. Aby być posiadaczem karty, w pierwszej kolejności należało uzyskać Tarnowską Kartę Miejską w wersji premium, na której naklejane były hologramy. Koszt produkcji kart oraz hologramów pokrywany był z budżetu miasta Tarnowa. Posiadanie karty uprawniało rodziny do wielu zniżek zarówno w sklepach, jak i obiektach kultury, sportu, a także w komunikacji miejskiej. W 2023 r. posiadacze Karty Tarnowskiej Rodziny korzystali najczęściej ze zniżek w obiektach sportowych oraz w autobusach miejskich.

„Karta Dużej Rodziny” ma zasięg ogólnopolski i uprawniała posiadaczy do zniżek zarówno w sklepach, instytucjach kulturalnych, sportowych, na stacjach benzynowych, jak również w pociągach i autobusach. To także od 50 do 75% niższa opłata przy wyrobieniu paszportu i bezpłatny wstęp do parków narodowych. W 2023 r. posiadacze karty korzystali najczęściej ze zwolnienia z połowy opłaty za śmieci. Z częściowego zwolnienia z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla rodzin wielodzietnych skorzystało 5.456 osób. łączna kwota zwolnienia z tego tytułu wyniosła w 2023 r. 2.013.387 zł. Od początku programu do końca 2023 r. wydano w sumie 17.540 kart. O Kartę Dużej Rodziny mogli starać się rodzice, którzy mają lub mieli co najmniej troje dzieci. Karta skierowana była też do dzieci, jeśli co najmniej trójka z nich nie ukończyła 18 lub 25 lat, pod warunkiem, że nadal się uczyli.

Tabela nr 1: Liczba wstępów osób posiadających ważną Kartę Tarnowskiej Rodziny w 2023 r. na obiekty Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (TOSiR)

Obiekt	Liczba wstępów osób w 2023 r.
Lodowisko, ul. Wojska Polskiego	1.857
Park Wodny, ul. Piłsudskiego	432
Razem:	2.289

Dodatkowo Letni Park Wodny Mościce - bilety rodzinne do godz. 16.00 – 1.325 osób i bilety rodzinne po godz. 16.00 – 50 osób.

*Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy
Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku*

Nr celu	Zadanie do realizacji	Wskaźnik	Wartość wskaźnika za 2023 r.	Realizator	
Cel główny					
Rozwijanie lokalnego systemu wsparcia dla tarnowskich rodzin z dziećmi, dziećmi i młodzieżą					
Cel szczegółowy					
4.	Rozwój systemu wsparcia umożliwiającego prawidłową adaptację społeczną dzieci i młodzieży oraz wspieranie form organizacji wolnego czasu				
	4.1. Coaching jako metoda wsparcia rozwoju dzieci i młodzieży	• Liczba przeprowadzonych warsztatów coachingowych	0	Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, organizacje pozarządowe	
		• Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach coachingowych	0		
	4.2. Upowszechnianie wyników badań i dobrych praktyk poprawiających jakość usług na rzecz rodzin	• Liczba badań, ewaluacji oraz ekspertyz dotyczących systemu wspierania rodzin	11		Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, Urząd Miasta Tarnowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tarnowie, organizacje pozarządowe
	4.3. Zapewnianie dzieciom i młodzieży dostępu do instytucji kultury	• Liczba seansów i spektakli dla rodzin oraz dzieci i młodzieży	691		Urząd Miasta Tarnowa
		• Liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych, w tym tych organizowanych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi	1.255		
		• Liczba uczestników warsztatów artystycznych przeznaczonych dla dzieci i młodzieży	11.673		
		• Wysokość środków przeznaczonych na zadania z obszaru kultury realizowanych dla rodzin przez organizacje pozarządowe	15.000 zł		

*Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy
Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku*

4.4. Zapewnianie dzieciom i młodzieży dostępu do sportu i rekreacji	<ul style="list-style-type: none"> Liczba uczestników zadań z obszaru kultury fizycznej realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz kluby sportowe 	7.200, w tym przede wszystkim realizacja programu Sportowe talenty, miejskiego kalendarza imprez sportowych i rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz całych rodzin	Urząd Miasta Tarnowa
	<ul style="list-style-type: none"> Liczba podmiotów realizujących te zadania 	41	
	<ul style="list-style-type: none"> Wysokość środków przeznaczonych na zadania z obszaru kultury fizycznej realizowanych przez organizacje pozarządowe oraz kluby sportowe. 	1.050.000 zł	

W organizacji wolnego czasu i twórczym jego spędzaniu pomagały w 2023 r. tarnowskim rodzinom, dzieci i młodzieży kina, teatr, biblioteka oraz placówki kultury. Teatr im. Ludwika Solskiego w Tarnowie przygotował premierę spektaklu dla widzów od 16. roku życia pt. „Lekkość” w reż. Wiktora Stypy. W procesie tworzenia tego tytułu uczestniczyła młodzieżowa grupa teatralna Szklana Maski. Drugą premierą było przedstawienie dla najmłodszych „Niesamowite przygody dziesięciu skarpetek” w reż. Moniki Czajkowskiej.

Zrealizowano również XV Jubileuszowy Festiwal Mała Talia 2023, w który wpisało się hasło „W światłocieniu teatru”. W Małej Talii uczestniczyło ponad 3.000 widzów. Najmłodszy obejrzał spektakle „Jaś i Małgosia” Teatru Solskiego w Tarnowie, „Żabca i Ropuch” Teatru Lalki i Aktora w Wałbrzychu, „Do góry” Zdrojowego Teatru Animacji z Jeleniej Góry, „Bracia polarnej zorzy” z Teatru Figur z Krakowa. Odbyły się także warsztaty z teatru cieni, fotograficzne z reżyserii światła dla uczestników w różnych grupach wiekowych. Festiwal zainaugurowała premiera „Niesamowitych przygód dziesięciu skarpetek” i wystawa „Historie świetlne”. Na zakończenie ponadtygodniowych spotkań młodych ze sztuką teatralną odbył się pokaz ognia przed budynkiem teatru.

Kolejnym przedsięwzięciem dla dzieci, był projekt edukacyjny „Ludwiś w eduAKCJI”, polegający na przeniesieniu teatralnych zajęć do przedszkoli. W 2 placówkach odbyły się warsztaty aktorskie, muzyczne i plastyczne, w sumie dla 101 dzieci z Tarnowa.

Teatr Solskiego organizował także wydarzenia plenerowe, m.in. śpiewanie przed teatrem dla całych rodzin – „Solski patriotycznie” - czy pokazy spektakli dla dzieci „Księga lasu” i „Jaś i Małgosia” w Amfiteatrze Letnim. W ramach projektu TARNOC, który był częścią projektu Tarnów Nowe Spojrzenie, prowadzonego przez miasto Tarnów, odbyło się widowiskowe, rodzinne wydarzenie z pokazem „Cubo” włoskiej, akrobatycznej grupy eVenti Vertiacali.

Działania dla dzieci i rodzin w Solskim to także warsztaty, w tym cykliczne w trakcie ferii i wakacji, oraz zajęcia dla maluchów do 3. roku życia wraz z mamami.

W ubiegłym roku ponad 300 uczniów uczestniczyło w oprowadzaniu po teatrze. W jego trakcie zapoznali się z pracami poszczególnych działów placówki i etapami przygotowywania premiery, zaglądając w niedostępne na co dzień miejsca.

O rozwój intelektualny dzieci i ciekawe spędzanie wolnego czasu dbała również Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego w Tarnowie (MBP), która oferowała swym czytelnikom ponad 350 tys. książek, czasopism, audiobooków, e-booków, kolekcji i zbiorów specjalnych. Z jej oferty skorzystało w 2023 r. ponad 20 tysięcy osób. To o ponad tysiąc więcej niż rok wcześniej. Odnotowano w sumie ponad 177 tys. odwiedzin w wypożyczalniach, czytelniach i w organizowanych przez bibliotekę wydarzeniach. Codziennie z działów i filii MBP korzystało w sumie ponad 600 osób. Czytelnicy korzystali też chętnie z punktów dostępu do Internetu oraz usług elektronicznych m.in. zdalnego dostępu do bazy prawniczej Legalis, platformy e-booków Ibuk Libra, Legimi czy Empik Go. Biblioteki to również miejsca spotkań i wydarzeń literackich, edukacyjnych, artystycznych z twórcami literatury i sztuki. W 2023 r. odbyło się ich 910. W wydarzeniach organizowanych przez MBP wzięło udział 13.024 osoby. Szczególnie intensywne działania skierowane były na czytelnika dziecięcego i młodzież szkolną przy równoczesnym uczestnictwie rodziców i nauczycieli, dla których to grup biblioteka stanowiła uzupełnienie procesu zinstytucjonalizowanego nauczania m.in. poprzez lektury, pomoc w realizacji zadań domowych i bibliografii, rozrywkę intelektualną.

Dużą popularnością wśród tarnowskich rodzin cieszył się także Pasaż Odkryć odwiedzany chętnie przez całe rodziny, które mogły interesująco spędzić w nim czas. Zgłębiać tajniki nauki można było w pracowniach: Hellera, gdzie odbywały się zajęcia astronomiczne; Olszewskiego, gdzie można było zmierzyć się z wyzwaniem fizyki, chemii, biologii i nauki o Ziemi; Szczepanika, gdzie odbywały się zajęcia praktyczno-techniczne i była okazja własnoręcznie budować i konstruować. W Pracowni Studniarskiego były zajęcia hi-tech, gdzie dzieci

i młodzież mogły poeksperymentować z elektroniką, robotami i komputerami, mogąc projektować na drukarce 3D czy maszynie CNC. Wypróbować swoje kreatywne myślenie można było w Pracowni Piszowej, gdzie odwiedzający pracowali wyobraźnią i szukali rozwiązań dla wielu wyzwań.

W 2023 r. GMT organizowała dla dzieci i młodzieży wakacyjny wypoczynek, podczas którego dzieci były objęte opieką, mogły odpocząć i zrelaksować się. W ramach letniego wypoczynku organizowane były w tarnowskich publicznych szkołach podstawowych półkolonie, w tym jedna półkolonia dla dzieci autystycznych. Realizowano także program ogólnodostępnych zajęć sportowo-rekreacyjnych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi wybranymi w otwartym konkursie ofert. Realizowane było również zadanie publiczne w zakresie sportu dzieci i młodzieży pn. Sportowe talenty - prowadzenie naboru oraz selekcji dzieci i młodzieży do sekcji klubów sportowych działających na terenie GMT, w tym w formie zgrupowań sportowych - ze szczególnym uwzględnieniem dyscyplin olimpijskich. Był to drugi poziom rozwoju sportowego dzieci utalentowanych, podczas którego poszczególne kluby brały udział we współzawodnictwie sportowym o zasięgu ponadlokalnym.

Mieszkańcy Tarnowa, dzieci i młodzież przez cały 2023 r. korzystali również z obiektów sportowych należących do Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji (TOSiR). Z Letniego Parku Wodnego Mościce z biletów rodzinnych skorzystało 1.375 osób. Podobnie jak w latach ubiegłych TOSiR aktywnie uczestniczył w organizacji akcji letnich finansowanych w całości z budżetu GMT. W ramach tych działań prowadzone były nieodpłatne zajęcia sportowo-rekreacyjne. Była również możliwość korzystania z obiektów letnich i zimowych za 4 zł przez dzieci i młodzież w czasie wolnym od nauki.

Tabela nr 2: Liczba osób korzystających z obiektów sportowych letnich i zimowych w 2023 r. za 4 zł

Lp.	Akcje Letnie i Zimowe 2023 r.	Liczba osób
1	Park Wodny, ul. Piłsudskiego	1119
2	Letni Park Wodny Mościce	5673
3	Lodowisko, ul. W. Polskiego	1259
Razem:		8051

W 2023 r. Fundacja Auxilium organizowała - w ramach projektu pn. „Tarnów – Nowe Spojrzenie” przy finansowaniu ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014-2021 w ramach Programu „Rozwój Lokalny” oraz środków budżetu państwa - warsztaty coachingowe dla osób dorosłych. Nie organizowała natomiast zajęć tego typu dla dzieci i młodzieży.

Źródła finansowania „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025”

W 2023 r. Program Wspierania Rodziny finansowany był przede wszystkim ze środków budżetu GMT ujętych po stronie wydatków jednostek organizacyjnych gminy, jak również środków przekazywanych w formie dotacji, przeznaczonych na realizację zadań zleconych przez gminę. Część zadań finansowana była ze środków przeznaczonych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki, Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Miasta Tarnowa. Ponadto zadania Programu finansowane były ze środków pochodzących z budżetu państwa, państwowych funduszy celowych, Unii Europejskiej, Norweskiego Mechanizmu Finansowego oraz organizacji pozarządowych.

2. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI „PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ DLA MIASTA TARNOWA NA LATA 2021-2023” W 2023 ROKU

Poniżej zamieszczono zestawienie tabelaryczne przedstawiające realizację zadań przypisanych do poszczególnych celów programu rozwoju pieczy, informację na temat realizacji działań podejmowanych w ramach projektów socjalnych oraz ogólną ocenę efektywności działań w zakresie pieczy zastępczej podejmowanych w 2023 r.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

Zestawienie tabelaryczne z realizacji „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 r.

Cel I: Wspieranie i promowanie rozwoju różnych form pieczy zastępczej w mieście Tarnowie				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2023
1.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia w prawidłowym funkcjonowaniu rodzin zastępczych	1. Tworzenie struktur wspierających rodziny zastępcze (zatrudnienie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej)	- liczba zatrudnionych koordynatorów	5
		2. Organizowanie specjalistycznych szkoleń, warsztatów oraz grup wsparcia mających na celu podnoszenie umiejętności i kwalifikacji rodzin zastępczych	- liczba zorganizowanych szkoleń, grup wsparcia, warsztatów	9
			- liczba osób biorących w nich udział	36
		3. Udzielenie wsparcia specjalistycznego, tj. psychologicznego, pedagogicznego oraz prawnego rodzinom zastępczym oraz umieszczonym w nich dzieciom	- liczba udzielonych porad i konsultacji	694
		4. Zatrudnienie osób do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich	- liczba zatrudnionych osób	4
			- liczba rodzin zastępczych, którym udzielono wsparcia	3
		5. Zapewnienie opieki nad dzieckiem w sytuacji korzystania z prawa do czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodziny zawodowe lub prowadzących rodzinny dom dziecka	- liczba rodzin pomocowych	4
			- liczba rodzin zastępczych, którym udzielono wsparcia	3
			- liczba dzieci, którym zapewniono opiekę	5

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

		6. Zapewnienie wsparcia finansowego rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinny dom dziecka	- liczba wypłaconych świadczeń	1.712
2.	Pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze niezawodowe, zawodowe i rodzinny dom dziecka	1. Promowanie idei rodzicielstwa zastępczego w celu pozyskania kandydatów rodzinnych form pieczy zastępczej	- liczba podjętych inicjatyw	2 w 2023 r. realizowany był projekt pod nazwą: „Rodzina na zastępstwo – Serce na zawsze” oraz „#Zostań Rodziną Zastępczą w Tarnowie”
		2. Kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej, zawodowej, niezawodowej, rodzinnego domu dziecka	- liczba kandydatów ogółem	36
			- liczba wydanych opinii psychologiczno-pedagogicznych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej, zawodowej, niezawodowej, rodzinnego domu dziecka, w tym liczba opinii pozytywnych	18

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

		3. Szkolenie i kwalifikowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej, zawodowej, rodzinnego domu dziecka oraz dyrektora placówki typu rodzinnego	- liczba osób przeszkolonych	7
			- liczba osób zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej, zawodowej, niezawodowej, rodzinnego domu dziecka oraz dyrektora placówki typu rodzinnego	19
Cel II: Optymalizacja instytucjonalnych form pieczy zastępczej				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2023
1.	Zapewnienie dzieciom instytucjonalnej pieczy zastępczej w ramach działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa	1. Tworzenie optymalnych warunków wychowawczo-opiekuńczych umożliwiających prawidłowy rozwój fizyczny i psychiczny dzieci i młodzieży przebywających w placówkach. Stałe monitorowanie i podejmowanie inicjatyw w celu utrzymania standardów przez placówki	- liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	100 - narastająco
Cel III: Wspieranie procesu usamodzielniania się osób opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2023
1.	Pomoc wychowankom pieczy zastępczej w procesie usamodzielniania	1. Przygotowanie wychowanków do procesu usamodzielniania	- liczba osób biorących udział w warsztatach, spotkaniach dotyczących procesu usamodzielniania	18

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

			- liczba indywidualnych programów usamodzielnienia	15 nowych planów + 7 weryfikacji IPU ¹⁰
		2. Zapewnienie wsparcia finansowego, tj. pomoc na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie	- liczba osób objętych pomocą	47
			- liczba wydanych decyzji	73
		3. Wsparcie w zapewnieniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	- liczba wniosków o mieszkanie chronione, mieszkanie z zasobów gminy	6
		4. Zapewnienie wsparcia psychologicznego, socjalnego, prawnego, doradztwa zawodowego oraz koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej	- liczba osób korzystających z poradnictwa	24
			- liczba udzielonych porad	173
Cel IV: Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej bądź, gdy jest to niemożliwe, dążenie do przysposobienia (adopcji)				
Lp.	Zadania	Działania	Wskaźniki	2023
1.	Współpraca z pracownikami socjalnymi i asystentami rodziny, ośrodkami adopcyjnymi, sądem, placówkami edukacyjnymi oraz innymi instytucjami działającymi na rzecz dziecka i rodziny	1. Opracowywanie planów pomocy dziecku	- liczba opracowanych planów pomocy dziecku	26 planów pomocy dziecku (rodzinna piecza zastępcza) 48 planów pomocy dziecku (instytucjonalna piecza zastępcza)
		2. Dokonywanie okresowej oceny dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej	- liczba sporządzonych protokołów okresowej oceny dziecka	231 (rodzinna piecza zastępcza) 42 (instytucjonalna piecza zastępcza)

¹⁰ Indywidualny program usamodzielniania.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

2.	Wnoskowanie do sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej	1. Sporządzenie wniosku do sądu o wydanie zarządzeń względem dziecka celem uregulowania jego sytuacji prawnej	- liczba złożonych wniosków o uregulowanie sytuacji prawnej dziecka	15 (rodzinna piecza zastępcza) 5 (instytucjonalna piecza zastępcza)
			- liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	4 (rodzinna piecza zastępcza) 19 (instytucjonalna piecza zastępcza)
3.	Zgłaszanie do ośrodka adopcyjnego informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną	1. Sporządzenie opinii o których mowa w art. 139a ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r.	- liczba dzieci zgłoszonych do Ośrodka Adopcyjnego	7 (rodzinna piecza zastępcza) 5 (instytucjonalna piecza zastępcza)

Działania podejmowane w ramach projektów socjalnych w roku 2023

PROJEKTY SOCJALNE DZIAŁU DS. PIECZY ZASTĘPCZEJ						
Nazwa projektu	Grupa docelowa	Działania	Źródło finansowania	Koszt projektu – w zł	Okres realizacji	Liczba uczestników
1. „Uniwersytet rodzicielstwa zastępczego” – projekt skierowany do funkcjonujących rodzin zastępczych na terenie miasta Tarnowa	Rodziny zastępcze	Zajęcia warsztatowe dla rodzin zastępczych połączone z grupą wsparcia	CUS Tarnów	W ramach etatów CUS	I - XII	36
2. „Rodzina za zastępstwo – Serce na zawsze” – projekt promujący rodzicielstwo zastępcze	Mieszkańcy miasta Tarnowa	W ramach realizacji projektu pozyskano dodatkowe środki z Fundacji Ernst and Young na realizację kampanii społecznej promującej rodzicielstwo zastępcze. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej prowadził kampanię pt.: „Rodzina na zastępstwo – Serce na zawsze”. Kampania ta została objęta honorowym patronatem: Rzecznika Praw Dziecka, Wojewody Małopolskiego, Marszałka Województwa Małopolskiego, patronatem medialnym przez TVP 3 Kraków, Radio RDN Małopolska oraz przez Niezależny Serwis Informacyjny KADR. W ramach projektu zrealizowano szereg działań	CUS Tarnów/ Fundacja Ernst and Young	W ramach etatów CUS Fundacja Ernst and Young	V 2022 do V 2023	-----
3. „Ferie 3XF – Fascynujące, Fantastyczne, Fajowe” - projekt dla dzieci i młodzieży	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Organizacja czasu wolnego dzieciom i młodzieży podczas zimowych ferii poprzez wyjście do	CUS Tarnów	W ramach etatów CUS	23 I – 5 II	31

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

		kina oraz centrum zabaw dziecięcych				
4. „Wielkanoc wiosną malowana” - warsztaty wielkanocne dla dzieci i młodzieży	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Warsztaty artystyczne, podczas których uczestnicy wykonywali dekoracje wielkanocne	CUS Tarnów	W ramach etatów CUS	IV	13
5. „Szkoła Mocy! Nie Przemocy!” - projekt dla młodzieży z rodzin zastępczych	Młodzież z rodzin zastępczych	Projekt, którego celem było zdobycie wiedzy, jak postępować w sytuacji przemocy, jak na nią reagować i gdzie szukać pomocy	CUS Tarnów oraz środki w ramach projektu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowana w ramach projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”	W ramach etatów CUS oraz środków z projektu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowana w ramach projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”	VI -IX	63
6. „Chcę być świadomy” - projekt dla rodzin	Rodziny zastępcze	Projekt, którego celem było zdobycie wiedzy na temat	CUS Tarnów oraz środki	W ramach etatów CUS oraz	VI - IX	48

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

zastępczych		zachowań ryzykownych u współczesnej młodzieży	w ramach projektu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowana w ramach projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”	środków z projektu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowana w ramach projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”		
7. „Podziel się czasem – bo im więcej dajesz, tym więcej zyskujesz” – projekt wolontariatu dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych – rok szkolny 2023/2024	Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych	Pomoc najbardziej potrzebującym małoletnim w nadrobieniu zaległości w nauce bądź też mającymi problem z przyswajaniem wiedzy	CUS Tarnów	W ramach etatów CUS	IX 2023 – VI 2024	W roku szkolnym 2023/2024, tj. od września do grudnia 2023 r., podpisano porozumienie z 3 wolontariuszami, z pomocy których skorzystało 3 małoletnich.

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

						Ponadto w okresie od stycznia do czerwca 2023r. z pomocy 4 wolontariuszy korzystało 4 małych dzieci
8. „Jestem sobą” – projekt dla dzieci z rodzin zastępczych	Dzieci z rodzin zastępczych	Projekt, którego celem było rozwijanie umiejętności rozpoznawania i nazywania poszczególnych uczuć i emocji, jak i wspomaganie rozwoju społecznego, emocjonalnego oraz modelowanie pozytywnych postaw społecznych u dzieci	CUS Tarnów oraz środki w ramach projektu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowana w ramach projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”	W ramach etatów CUS oraz środków z projektu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowana w ramach projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”	VI - IX	122

Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku

<p>9. „#Zostań Rodziną Zastępczą w Tarnowie” – projekt promujący rodzicielstwo zastępcze</p>	<p>Mieszkańcy miasta Tarnowa</p>	<p>W ramach kampanii w 2023 r. zrealizowano następujące działania:</p> <ul style="list-style-type: none"> • promowanie rodzicielstwa zastępczego podczas różnego rodzaju imprez i aktywności realizowanych na terenie miasta, • produkcja materiałów promocyjnych oraz spotu reklamowego 	<p>CUS Tarnów oraz środki w ramach projektu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowana w ramach projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych</p>	<p>W ramach etatów CUS oraz środków z projektu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowana w ramach projektu grantowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”</p>	<p>VI - XII</p>	<p>-</p>
<p>10. „Szalone Andrzejki” – projekt dla dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych</p>	<p>Dzieci i młodzież z rodzin zastępczych</p>	<p>Zabawa andrzejkowa zorganizowana we współpracy z Zespołem Szkół Ogólnokształcących i Technicznych im. Jana Szczepanika w Tarnowie (ZSOiT). W realizację projektu zaangażowali się uczniowie szkoły, którzy wcielili się w rolę animatorów i zaproponowali uczestnikom sporo aktywności i zabaw</p>	<p>CUS Tarnów/ZSOiT</p>	<p>W ramach etatów CUS/ZSOiT</p>	<p>XI</p>	<p>35</p>

*Sprawozdanie z realizacji „Programu Wspierania Rodziny – Tarnów 2025” oraz „Programu Rozwoju Pieczy
Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” w 2023 roku*

---

11. „(PO)MOCNA Grupa” – projekt dla młodzieży z rodzin zastępczych	Młodzież z rodzin zastępczych	Projekt, którego głównym celem było wzajemne wsparcie, jak i podejmowanie dyskusji i rozmowy na tematy, które nurtują młodych ludzi	CUS Tarnów	W ramach etatów CUS	X - XII	21
---	-------------------------------	---	------------	---------------------	---------	-----------

Źródło: Centrum Usług Społecznych w Tarnowie

Ocena efektywności działań w zakresie pieczy zastępczej podejmowanych w 2023 roku

W 2023 r. powstało 10 nowych spokrewnionych rodzin zastępczych (w których umieszczonych zostało 14 dzieci). Do funkcjonującej już rodziny spokrewnionej dołączyło kolejnych troje dzieci, ponadto powstało 7 nowych niezawodowych rodzin zastępczych (w których umieszczonych zostało 9 dzieci). Do funkcjonujących rodzin zawodowych trafiło w bieżącym roku 7 małoletnich. Od września 2023 r. zaczęła w Tarnowie funkcjonować druga rodzina zawodowa o charakterze Pogotowia Rodzinnego, w której na 31 grudnia 2023 r. przebywało łącznie 4 małoletnich. W 2023 r. na terenie Tarnowa funkcjonowało (wg stanu na dzień 31 grudnia) 83 rodzin zastępczych (w tym 50 rodzin spokrewnionych, 26 rodzin niezawodowych i 7 rodzin zawodowych). Rodziny te wychowywały łącznie 122 dzieci i pełnoletnich wychowanków (w tym 65 dzieci w rodzinach spokrewnionych, 36 w rodzinach niezawodowych i 21 w rodzinach zawodowych). Narastająco w 2023 r. liczba rodzin wyglądała następująco: ogółem funkcjonowało 95 rodzin zastępczych (w tym 53 rodziny spokrewnione, 35 rodziny niezawodowe i 7 rodzin zawodowych), w których wychowywało się łącznie 147 dzieci i pełnoletnich wychowanków (w tym 71 w rodzinach spokrewnionych, 49 w rodzinach niezawodowych i 27 w rodzinach zawodowych).

Realizując cel I programu, tj. „Wspieranie i promowanie rozwoju różnych form pieczy zastępczej w mieście Tarnowie”, Centrum Usług Społecznych - Organizator rodzinnej pieczy zastępczej - podjęło wiele różnych działań, aby jak najlepiej pomóc funkcjonującym już rodzinom zastępczym, ale również przyczynić się do rozpropagowywania wiedzy na temat pieczy zastępczej, a tym samym do powstania nowych rodzin zastępczych.

Pracownicy Centrum Usług Społecznych wspierali rodziny zastępcze, dostosowując pomoc do indywidualnych potrzeb. Dzięki zatrudnieniu odpowiedniej liczby koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej każda rodzina zastępcza funkcjonująca na terenie miasta mogła zostać objęta jego wsparciem, jak i pomocą. Koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej objęli wsparciem 61 rodzin zastępczych (wg stanu na 31 grudnia 2023 r.), natomiast narastająco w ciągu całego roku kalendarzowego 75 rodzin.

Funkcjonujące rodziny zastępcze mogły uczestniczyć w cyklicznych szkoleniach, których celem było przede wszystkim wzmacnianie kompetencji rodzicielskich w zakresie pełnienia funkcji wychowawczych, jak i integracja rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa. W 2023 r. w ramach projektu „Uniwersytet rodzicielstwa zastępczego” miało miejsce dziewięć szkoleń o następującej tematyce: „Umiejętność rozmawiania o uczuciach.”, „Wychowanie do odpowiedzialności – wspomaganie rozwoju społecznego i moralnego dziecka.”, „Jak zamieniać codzienne konflikty na współpracę i szacunek.”, dwa spotkania „Rodzice dzieciom – rozmowy o seksualności.”, „Kary, pochwały, granice” – stawianie jasnych granic i wymagań.”, „Kocham Cię , dlatego się nie zgadzam.”, „Rodzeństwo bez rywalizacji – Jak pomóc własnym dzieciom zaakceptować dziecko przyjęte do rodziny zastępczej” oraz „Czy każda metoda wychowawcza jest dobra?” W szkoleniach wzięło udział w sumie 36 rodzin zastępczych. Ponadto, wychodząc naprzeciw oczekiwaniom rodzin zastępczych niezawodowych i zawodowych, od miesiąca października 2023 r. organizowane były co miesiąc spotkania, w ramach których rozwiązywane były bieżące problemy rodzin, a ponadto organizowane były dodatkowe szkolenia dedykowane tylko tym typom rodzin. Wychodząc naprzeciw rodzicom zastępczym w czasie tych spotkań, dzieci wychowujące się w rodzinach miały zapewnioną opiekę animatora czasu wolnego i koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.

Rodziny zastępcze chętnie zwracały się ze swoimi problemami, szukając skutecznych i dobrych rozwiązań występujących trudności. W osiągnięciu jak najlepszych rezultatów mogły liczyć na pomoc nie tylko koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, ale również psychologa, pedagoga, oraz prawnika – specjalistów zatrudnionych w CUS na potrzeby rodzin zastępczych. W 2023 r. udzielili oni w sumie 694 porad i konsultacji. Wszystkie rodziny zastępcze zawodowe, które złożyły wniosek o pomoc w formie zatrudnienia osoby do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich, uzyskały wnioskowane wsparcie.

W sumie były to 3 rodziny, a skorzystały z pomocy 4 osoby. Ponadto wszystkie wnioskujące w 2023 r. rodziny zastępcze zawodowe mogły liczyć na pomoc w formie rodzin pomocowych, tj.: w czasie, kiedy zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej przysługuje im urlop wypoczynkowy w wymiarze 30 dni. Na czas urlopu rodziców zastępczych CUS zabezpieczało dzieci w innych rodzinach zastępczych, wypłacając tym rodzinom należne świadczenia i wynagrodzenie. Pomoc w tym zakresie otrzymały 3 rodziny zastępcze i 5 wychowanków. Ponadto udzielono pomocy w tej formie jednej rodzinie spokrewnionej z uwagi na pobyt w szpitalu, a tym samym niemożność sprawowania opieki nad wychowankiem.

Rodziny zastępcze otrzymywały przysługujące im świadczenia obowiązkowe. Rodzinom zastępczym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych na pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci - po waloryzacji od czerwca 2023 r. - w wysokości 899 zł miesięcznie na każde dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej spokrewnionej oraz w wysokości 1.361 zł miesięcznie na dziecko umieszczone w rodzinie zastępczej niezawodowej i zawodowej. Do ww. świadczeń rodziny zastępcze otrzymały dodatki na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania dzieci legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w wysokości – od czerwca 2023 r. – 274 zł miesięcznie. Rodziny zastępcze, które wniosowały o fakultatywną pomoc w sytuacji wystąpienia zdarzenia losowego mającego wpływ na sprawowanie opieki również ją otrzymały. Wszystkie rodziny zastępcze zawodowe mogły skorzystać z fakultatywnego świadczenia w postaci dofinansowania do wypoczynku przebywającego w pieczy zastępczej dziecka w wysokości 300 zł na dziecko. Rodziny zastępcze zawodowe, zgodnie z zapisami zawartymi w umowie, korzystały z dofinansowania do pokrycia kosztów utrzymania lokalu mieszkalnego czy też przeprowadzenia niezbędnego remontu. W 2023 r. wypłacono w sumie 1.712 świadczeń.

W ramach działań mających na celu pozyskanie kandydatów na rodziny zastępcze w 2023 r. CUS - Organizator rodzinnej pieczy zastępczej - zrealizowało dwa projekty promujące idee rodzicielstwa zastępczego, tj. kontynuowana była kampania 2022/2023 „Rodzina na zastępstwo - Serce na zawsze” oraz zrealizowany został projekt „#Zostań Rodziną Zastępczą w Tarnowie”. Kampania „Rodzina na zastępstwo – Serce na zawsze” była kontynuacją działań rozpoczętych w 2022 r. W ramach realizacji tego projektu pozyskano dodatkowe środki z Fundacji Ernst and Young.

W ramach kampanii w 2023 r.:

- zrealizowano oraz opublikowano na stronie internetowej Centrum Usług Społecznych w Tarnowie filmy informacyjne dotyczące rodzicielstwa zastępczego;
- zorganizowano wystawę zdjęć tarnowskich rodzin zastępczych oraz umieszczonych w nich dzieci. Wystawa była dostępna dla wszystkich mieszkańców miasta w Centrum Sztuki Mościce, a następnie w Gemini Park Tarnów;
- zorganizowano cykl 3 webinarów online dla przedstawicieli instytucji zajmujących się pracą i opieką nad dziećmi i młodzieżą. Każdy z webinarów trwał po 60 min. i dotyczył innej tematyki, tj.: 1. „Tęsknota za nieobecnymi rodzicami.”, 2. „Poczucie własnej wartości i tożsamości w rodzinach zastępczych.” oraz 3. „Dziecko z ograniczonym prawem do posiadania rodziców... czyli o pracy z dzieckiem z zaburzeniem więzi.”. Webinary zostały również udostępnione na stronie Centrum Usług Społecznych w Tarnowie w zakładce Organizator rodzinnej pieczy zastępczej;
- w Centrum Rehabilitacji Społecznej i Zawodowej – Zakład Aktywności Zawodowej „Słoneczne Wzgórze” w Tarnowie w dniu 28.04.2023 r. zorganizowano konferencję dot. zagadnień związanych z rodzicielstwem zastępczym, która była również podsumowaniem kampanii "Rodzina na zastępstwo - Serce na zawsze." Prelegentami biorącymi udział w konferencji byli: Anna Drwal oraz Agnieszka Bęben – Stowarzyszenie Miejmy Siebie; Mariusz Liszka – radca prawny Centrum Usług Społecznych w Tarnowie; Łukasz Szczur Kierownik Oddziału ds. Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej w Wydziale Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie oraz Ewa Faliszek-Podgórska – zastępca dyrektora Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Tarnowie. W konferencji wzięło udział 85 osób;

- informacje dotyczące realizowanej kampanii udostępniane były na profilu społecznościowym Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Tarnowie oraz Centrum Usług Społecznych, a także na stronie internetowej Centrum Usług Społecznych w Tarnowie oraz w lokalnych mediach;
- informacja dotycząca poszukiwania kandydatów na rodziców zastępczych została umieszczona na autobusie komunikacji miejskiej w Tarnowie;
- w mediach społecznościowych Centrum Usług Społecznych zamieszczane były informacje o poszukiwaniu kandydatów na rodziny zastępcze w Tarnowie.

Na realizację projektu „#Zostań Rodziną Zastępczą w Tarnowie” pozyskano środki na działania z programu „Powrót z POWERem – czyli deinstytucjonalizacja usług społecznych w mieście Tarnowie” realizowanego w ramach projektu granatowego „Opracowanie i pilotażowe wdrażanie mechanizmów i planów deinstytucjonalizacji usług społecznych”. Zrealizowano następujące działania:

- wykonano materiały promocyjne m.in.: notesy, kolorowanki, balony, wizytówki, plakaty, ulotki, roll-up;
- informacja dotycząca poszukiwania kandydatów na rodziców oraz informacje dotyczące realizowanej kampanii udostępniane były na stronie internetowej Centrum Usług Społecznych w Tarnowie, na profilu społecznościowym CUS oraz w lokalnych mediach;
- wyprodukowano i udostępniono film promujący rodzicielstwo zastępcze w Tarnowie;
- wyprodukowano i emitowano spoty radiowe promujące rodzicielstwo zastępcze;
- promowano rodzicielstwo zastępcze w ramach dnia integracji osób pełnosprawnych z osobami z niepełnosprawnością "DobroDzień", w Centrum Sztuki Mościce w ramach tzw. „Babskiego Poniedziałku”, w Galerii Tarnovia podczas Targów Zajęć Pozaszkolnych, a także w ramach pikniku „Dzień Babiego Lata” organizowanego przez Prezydenta Miasta Tarnowa.

W 2023 r. do CUS - Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Tarnowie - zgłosiło się w sumie 36 osób chcących podjąć się roli rodzica zastępczego, wydano 18 opinii psychologiczno-pedagogicznych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej, niezawodowej oraz zawodowej. W drugiej połowie 2023 r. CUS zorganizowało bezpłatne szkolenie dla kandydatów na rodziny niezawodowe, zawodowe, prowadzących rodzinny dom dziecka oraz dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej w oparciu o napisany i zatwierdzony przez Ministra Rodziny i Polityki Społecznej decyzją nr 8/2023/RZ z dnia 10.08.2023 r. Program pn. „Rodzina na zastępstwo - Serce na zawsze.”. Dzięki tym działaniom, nie było potrzeby odsyłania kandydatów do odbycia szkolenia poza Centrum. Program szkolenia został opracowany zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2011r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej. Przeprowadzone przez kadrę CUS szkolenie miało charakter głównie warsztatowy i poruszane na nim były zagadnienia m.in. z zakresu: elementów prawa rodzinnego, problemów rozwojowych i emocjonalnych dziecka wychowywanego poza rodziną naturalną, zaburzenia więzi, uzależnień, a także wpływu środowiska, rodziny biologicznej oraz rodziców zastępczych na rozwój i wychowanie dziecka. W szkoleniu udział wzięło 7 kandydatów. Natomiast do pełnienia funkcji rodziny zastępczej spokrewnionej, zawodowej, niezawodowej zakwalifikowanych zostało 19 osób.

Cel II programu „Optymalizacja instytucjonalnych form pieczy zastępczej” to przede wszystkim zapewnienie dzieciom umieszczonym w instytucjonalnej pieczy zastępczej takich warunków opiekuńczo-wychowawczych, które zapewnią im prawidłowy rozwój psychiczny i fizyczny. W Tarnowie funkcjonuje Centrum Obsługi Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych, które zapewnia pełną i wspólną obsługę ekonomiczno-administracyjną i organizacyjną placówek opiekuńczo-wychowawczych działających na terenie miasta. W ramach Centrum funkcjonują placówki typu socjalizacyjnego, a wśród nich: Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczny Dom” przeznaczona dla 10 dzieci, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przyjazny Dom” przeznaczona dla 14 dzieci, Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza im. Janusza Korczaka również przeznaczona dla 14 dzieci, Placówka typu interwencyjnego „Pogotowie Opiekuńcze” przeznaczona dla

14 dzieci. W 2021 r. z uwagi na znaczny wzrost postanowień umieszczających wielodzietne rodzeństwa została uruchomiona Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu rodzinnego „Rodzinny Dom” przeznaczona dla 8 dzieci (bądź też w sytuacjach tego wymagających np. z uwagi na konieczność umieszczenia rodzeństwa za zgodą dyrektora tej placówki oraz po uzyskaniu zezwolenia wojewody nie więcej niż 10 dzieci). W okresie sprawozdawczym we wszystkich placówkach opiekuńczo-wychowawczych przebywało w ciągu roku łącznie 100 wychowanków.

Cel III programu „Wspieranie procesu usamodzielniania się osób opuszczających rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą” stanowi ważny element całego programu. Proces usamodzielniania rozpoczyna się na rok przed osiągnięciem pełnoletności przez osobę usamodzielnianą i w zależności od sytuacji życiowej wychowanka, może trwać najpóźniej do momentu osiągnięcia przez osobę usamodzielnianą 26. roku życia.

Jednym z działań przygotowujących wychowanków do procesu usamodzielniania jest organizacja warsztatów czy spotkań dotyczących procesu usamodzielniania, których celem jest m.in.: przekazanie informacji na temat przepisów prawnych dotyczących procesu usamodzielniania, jak i informacji na temat instytucji pomocowych funkcjonujących na terenie miasta Tarnowa mogących mieć znaczący wpływ na proces usamodzielniania. W 2023 r. w placówkach opiekuńczo-wychowawczych zorganizowano warsztaty, w których wzięło udział 18 wychowanków.

Kolejnym działaniem przygotowującym wychowanków do procesu usamodzielniania jest sporządzenie IPU. IPU sporządza się na minimum miesiąc przed uzyskaniem pełnoletności przez wychowanka. Dokument ten jest rodzajem kontraktu pomiędzy osobą usamodzielnianą, opiekunem usamodzielnienia i CUS będącym m.in. podstawą do przyznania świadczeń pieniężnych. IPU zawiera przede wszystkim zakres współdziałania wszystkich stron oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia, kwalifikacji zawodowych czy też odpowiednich warunków mieszkaniowych. W okresie sprawozdawczym indywidualny program usamodzielniania sporządzono z 15 wychowankami rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz dokonano 7 zmian w programach realizowanych.

CUS - Organizator rodzinnej pieczy zastępczej - objęło w 2023 r. wsparciem osoby usamodzielniające się z rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej, zapewniając im pomoc finansową, jak i wsparcie niefinansowe. Z wsparcia finansowego, tj. z pomocy na kontynuowanie nauki, zagospodarowanie i usamodzielnienie skorzystało 47 osób, dla których wydano łącznie 73 decyzje.

Sześciu wychowanków złożyło wnioski o mieszkanie chronione lub z zasobów gminy.

Koordinatorzy rodzinnej pieczy zastępczej obejmowali wsparciem pełnoletnich wychowanków, którzy zdecydowali o pozostaniu w rodzinach zastępczych, natomiast wychowankowie pozostający w placówkach mogli liczyć na pomoc wychowawców. W okresie sprawozdawczym z wsparcia psychologicznego, prawnego, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej czy też wychowawcy placówki skorzystało w sumie 24 wychowanków, którym udzielono 173 porady i konsultacje.

Cel IV programu stanowi „Powrót dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej bądź, gdy jest to niemożliwe dążenie do przysposobienia”. Zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, piecza zastępcza stanowi przejściową formę opieki nad dzieckiem do momentu uregulowania sytuacji małoletniego. Oznacza to, że równoległe do wsparcia i opieki dziecka prowadzona jest praca z rodziną biologiczną, która ma na celu jak najszybsze przywrócenie jej zdolności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej, by umożliwić powrót dziecka do rodziny. W przypadku kiedy nie ma takiej możliwości, najlepszym dla dziecka rozwiązaniem jest umieszczenie w rodzinie adopcyjnej (przyspasabiającej). Koordinatorzy rodzinnej pieczy zastępczej, jak również pracownicy Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych wykonując swoje obowiązki współpracowali z pracownikami socjalnymi bądź asystentami rodziny, lokalnymi placówkami oświatowymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami medycznymi, kuratorami

sądowymi i innymi instytucjami działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie.

Dla każdego dziecka, które trafiło do rodzinnej bądź instytucjonalnej pieczy zastępczej opracowany został Plan Pomocy Dziecku. Plan opracowywany był na podstawie informacji dotyczących życia dziecka zawartych w dokumentach pozyskanych z placówek medycznych, edukacyjnych, jak i na podstawie analizy procesu zmian rozwoju psychicznego i fizycznego w trakcie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej oraz ocen i efektów pracy socjalnej prowadzonej z rodziną dziecka. W okresie sprawozdawczym koordynatorzy opracowali 26 planów pomocy dziecku, natomiast w placówkach opiekuńczo-wychowawczych takich planów opracowano 48.

CUS - Organizator rodzinnej pieczy zastępczej - oraz zespoły w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w 2023 r. dokonywały oceny sytuacji dzieci przebywających w pieczy zastępczej w celu: ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej, analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem, modyfikowania planu pomocy dziecku, monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb oraz oceny zasadności dalszego pobytu w pieczy zastępczej. Spotkania zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej organizowane były w siedzibie Organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w Tarnowie przy ul. Juliana Goslara 5 bądź też w siedzibie jednej z tarnowskich placówek sprawujących opiekę nad dzieckiem, tj. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Słoneczny Dom” przy ul. Kazimierza Pułaskiego 59, w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Przyjazny Dom” przy ul. Gruntowej 9a, w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej im. Janusza Korczaka przy ul. Chemicznej 10a/2, Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Pogotowie Opiekuńcze” przy ul. Chemicznej 10a/5 oraz w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego „Rodzinny Dom” przy ul. Chemicznej 10a. Zespoły organizowane były najmniej 2 razy w roku dla każdego dziecka powyżej lat trzech (tj. minimum raz na pół roku), a dla dzieci młodszych, tj. poniżej 3 lat co najmniej raz na 3 miesiące. W 2023 r. Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonał 231 ocen sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. Każdorazowo wnioski zespołu były przekazane do Sądu Rejonowego w Tarnowie, a po wejściu w życie nowelizacji ustawy również do Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Oddz. w Tarnowie. Ponadto Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonał 29 ocen rodzin zastępczych. Ocena dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych została omówiona podczas 42 posiedzeń, po których wnioski zespołu zostały przekazane do Sądu Rejonowego w Tarnowie oraz Ośrodka Adopcyjnego TPD Oddz. w Tarnowie.

Ponadto w okresie sprawozdawczym Organizator rodzinnej pieczy zastępczej sporządził 15 wniosków do III Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego w Tarnowie o wydanie zarządzeń względem władzy rodzicielskiej oraz dokonał zgłoszenia do Ośrodka Adopcyjnego 7 dzieci z uregulowaną sytuacją prawną. W przypadku małoletnich umieszczonych w tarnowskich placówkach opiekuńczo-wychowawczych do sądu sporządzono 5 wniosków o wydanie zarządzeń w zakresie władzy rodzicielskiej i dokonano zgłoszenia 5 małoletnich do Ośrodka Adopcyjnego.

Podsumowując realizowane działania można stwierdzić, iż w mieście Tarnowie jest dobrze rozwinięte wsparcie systemu pieczy zastępczej, jednak z uwagi na zwiększające się potrzeby w zakresie nowych miejsc w pieczy (wzrasta liczba dzieci, wobec których sądy orzekają umieszczenie poza systemem rodzinnym) wskazane jest w dalszym ciągu kontynuowanie i rozwijanie całego systemu.

Potrzeby związane z realizacją zadań na 2024 rok – kontynuacja działań oraz planowane nowe formy wspierania rodzin

Biorąc pod uwagę zadania realizowane w 2023 r. na rzecz rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży, warto zasygnalizować następujące potrzeby w zakresie wspierania rodzin:

1. Dalsze, interdyscyplinarne współdziałanie jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Tarnowa i organizacji działających na rzecz rodziny i dzieci.
2. Udzielenie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz zwiększenie liczby asystentów rodziny w związku ze złożonością problemów i wydłużającym się czasem pracy z rodziną.
3. Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności dostępu do specjalistycznego poradnictwa.
4. Udzielenie rodzinom na ich wniosek skoordynowanego wsparcia wynikającego z realizacji zapisów ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, w tym zapewnienie usługi asystenta rodziny.
5. Monitorowanie sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez działania interdyscyplinarne (grupy robocze).
6. Pozyskanie zawodowych rodzin zastępczych, które obejmą opieką dzieci wymagające umieszczenia w systemie pieczy zastępczej, tak aby dzieci, które nie mogą wychowywać się w rodzinie biologicznej, mogły pozostać w ramach pieczy zastępczej na terenie miasta Tarnowa.
7. Dalszy rozwój pieczy zastępczej celem zapewnienia odpowiedniej opieki i wychowania dzieciom w warunkach zbliżonych do rodziny biologicznej oraz propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego.
8. Nawiązanie współpracy z placówkami medycznymi celem zabezpieczenia miejsc w specjalistycznym leczeniu dzieci i młodzieży z rodzin zastępczych na terenie miasta Tarnowa.
9. Pozyskiwanie rodzin zainteresowanych pełnieniem roli rodziny wspierającej.
10. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych kadry polityki społecznej.
11. Wspieranie rodzin w działaniach mających na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii oraz przemocy poprzez organizowanie profilaktyczno-edukacyjnych kampanii, szkoleń oraz programów.
12. Dalsza rozbudowa sieci wsparcia psychologicznego, psychoterapeutycznego i psychiatrycznego dla dzieci i młodzieży.
13. Potrzeba propagowania działań Specjalistycznej Poradni Profilaktyczno-Terapeutycznej przez inne placówki pomocowe, tak aby pomoc mogła docierać do osób potrzebujących, oraz potrzeba zacieśnienia współpracy z placówkami pomocowymi na rzecz działań pomocowych skierowanych szczególnie do dzieci.
14. Konieczność wsparcia szkół w zakresie profilaktyki zdrowia psychicznego uczniów i nauczycieli, w tym w zakresie wypalenia zawodowego, oraz doskonalenie współpracy ze szkołami i lekarzami psychiatrami w zakresie wsparcia oddziaływań terapeutycznych wobec ucznia.
15. Szkolenia na temat zachowań ryzykownych, substancji psychoaktywnych, uzależnień, w tym uzależnień od Internetu, cyberprzemocy.
16. Systematyczne przeprowadzanie diagnoz potrzeb w zakresie zdrowia psychicznego uczniów w procesie kształcenia, wskazywanie sposobów pracy z uczniami.
17. Wzmocnienie formy pomocy dzieciom i młodzieży w postaci regularnej, profesjonalnej psychoterapii indywidualnej i grupowej oraz terapii rodzinnej.
18. Rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych oraz różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
19. Stały monitoring sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów wykazujących trudności wychowawcze lub dydaktyczne.

20. Współpraca rodziców z psychologiem, pedagogiem specjalnym, terapeutą pedagogicznym oraz logopedą w zakresie diagnozy i organizacji wsparcia.
21. Kontynuacja zajęć dla klas realizowanych przez instytucje zewnętrzne i pracowników szkoły.
22. Pozyskiwanie wsparcia od specjalistów zewnętrznych np. SPPT, PPP, OŚOPP (Ośrodki Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla Dzieci i Młodzieży)
23. Realizacja warsztatów dla klas, włączenie rodziców do udziału w niektórych szkoleniach.
24. Programy, pogadanki dla rodziców, przeprowadzane przez specjalistów dotyczące właściwych metod wychowawczych i sposobów rodzenia sobie z wychowywaniem dzieci.
25. Prowadzenie zajęć dla dzieci w przedszkolach dotyczących tematyki, jak radzić sobie ze złością, zajęć profilaktycznych dotyczących tematu bezpieczeństwa w domu, na ulicy i w przedszkolu, a także dodatkowych zajęć ruchowych typu taniec, rytmika, akrobatyka, podczas których dzieci rozładowują negatywne emocje i napięcie.
26. Doposażenie oddziałów integracyjnych oraz nauczycieli specjalistów w przedszkolach w pomoce dydaktyczne do zajęć sensorycznych i specjalistycznych.
27. Wzmocnienie więzi dom – przedszkole, podkreślenie roli rodzica w wychowaniu i rozwoju własnego dziecka (dziecko zdrowe i szczęśliwie), współpraca z nauczycielem.
28. Kontynuowanie programów zdrowia psychicznego, emocjonalnego, zdrowych nawyków żywieniowych.
29. Udzielenie rodzinom przeżywającym różnego rodzaju kryzysy, a także borykających się z problemem przemocy wsparcia i pomocy specjalistów pracujących w TOIKiWODPD całodobowo oraz zwiększenie liczby pracowników: terapeutów, psychiatrów i psychologów.
30. Wspieranie i uświadamianie rodzin w działaniach mających na celu przeciwdziałanie kryzysom, przemocy poprzez organizowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych, informacyjnych, w tym kampanii, warsztatów, szkoleń.
31. Zwiększenie środków finansowych w zakresie organizacji zimowego i wakacyjnego wypoczynku dla dzieci i młodzieży na terenie Tarnowa.
32. Zwiększenie środków na realizację zadania Sportowe talenty w zakresie sportu dzieci i młodzieży.
33. Większa liczba wolontariuszy w każdym wieku działających w ramach Klubu Wolontariusza w związku ze zwiększającymi się potrzebami głównie w zakresie pomocy osobom starszym i niepełnosprawnym, co daje możliwość integracji międzypokoleniowej.

Podsumowanie

„Program Wspierania Rodziny - Tarnów 2025” - poprzez propozycje kompleksowej pomocy - ma za zadanie stworzyć taką ofertę, by tarnowskie rodziny zostały otoczone wsparciem, które poprawi jakość ich codziennego funkcjonowania i umożliwi realizowanie podstawowych funkcji, jakie stoją przed rodziną. Oferta adresowana do rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży ma sprawić, że będą zaspokojone w optymalnym stopniu ich aktualne potrzeby i rozwiązane problemy, które dotyczą rodziny, tak by mogły się w pełni realizować. Dzięki wsparciu zaspokajane są ich potrzeby wychowawcze i różnego rodzaju deficyty. Dzieci i młodzież mogą korzystać z szerokiej oferty pomocy, która sprawia, że mogą rozwijać swoje zainteresowania i zdolności, a ich potrzeby indywidualne i na poziomie społecznym zostają w znacznym stopniu zaspokojone. Program jest również odpowiedzią na wiele sytuacji kryzysowych, których doświadczają rodziny, zapewnia pomoc specjalistów i wzmacnia ich kondycję, co sprawia, że dzięki wsparciu są w stanie pokonać trudności życia codziennego. Oferta pomocy kierowana do rodzin w 2023 r., która była efektem współpracy wielu podmiotów zajmujących się sprawami rodziny, zapewniła poczucie bezpieczeństwa i dzięki skutecznemu systemowi wsparcia przyczyniła się do rozwoju rodzin. Tym samym cele i zadania założone w Programie wyrównywały

w 2023 r. szanse i dawały możliwość równego startu rodzinom z dziećmi, dzieciom i młodzieży.

Celem zasadniczym „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej dla Miasta Tarnowa na lata 2021-2023” jest zapewnienie tymczasowej opieki i wychowania dzieciom w sytuacji, gdy rodzina biologiczna nie może ich - z powodu doświadczania różnych kryzysów - zaspokoić. Pomoc kierowana do rodzin zastępczych była dostosowana do indywidualnych potrzeb rodzin i wychowywanych w nim dzieci. Rodziny mogły również uczestniczyć w szkoleniach mających na celu wzmocnienie ich kompetencji rodzicielskich. Na co dzień rodziny korzystały również z pomocy psychologa, pedagoga oraz prawnika. Przede wszystkim należy pamiętać o tym, że umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej jest zawsze ostatecznym działaniem, które następuje po wykorzystaniu wszelkich możliwych form wsparcia systemu rodzinnego.

Dzięki wsparciu kierowanemu do rodzin w ramach programów w 2023 r. ograniczonych zostało wiele negatywnych zjawisk, które dotyczą rodziny, wzrosło ich poczucie bezpieczeństwa oraz rozwiązanych zostało wiele problemów, których rodziny doświadczały na co dzień.

Sprawozdania z realizacji programów za 2023 r. zawierają zestawienie działań podejmowanych w 2023 r. na rzecz rodzin oraz dzieci w ramach założonych celów głównych i szczegółowych oraz stanowią podsumowanie wszelkich działań realizowanych we współpracy z podmiotami działającymi w dziedzinie wspierania rodzin z dziećmi, dzieci i młodzieży. Analiza i ocena zebranych informacji pozwala zaplanować kolejne działania oraz rozwinąć i zoptymalizować dotychczasowe.

Opracowano: Centrum Usług Społecznych w Tarnowie